

ASIA

Päätös maa-aineslain 4 §:n ja ympäristönsuojelulain 35 §:n mukaisesta lupahakemuksesta sekä maa-aineslain 21 §:n ja ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisesta pyynnöstä aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta.

LUVAN HAKIJA

Kaukoma Oy (2678682-2)

LAITOS/TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Kaukoma Oy hakee maa-aineslupaa soran ja hiekan ottamiseen sekä ympäristölupaa maa-aineksen murskaamiseen. Kyseessä on vanhan maa-ainesten ottamisalueen maisemointiin tähtäävä toiminta.

Hakemuksen mukainen toiminta-alue sijaitsee Rovaniemen kaupungissa Oikaraisen kylässä Jokkavaarassa sijaitsevilla tilalla Siirtola RN:o 698-401-64-39.

Toiminta-alueen koordinaatit 7371380 ja 456830 (ETRS-TM35FIN).

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Maa-aineslain (MAL 555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 § mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa. YSL liite 1 taulukko 2 kohta 7 e mukaan luvavaraisia toimintoja ovat kiinteä murskaamo tai sellaiselle tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää, ovat lupavelvollisia. Koska toiminta sijoittuu tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalle pohjavesialueelle ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa, on hakemuksen mukaiseen toimintaan oltava ympäristölupa. (YSL 28 §)

MAL 4 a § ja YSL 47 a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Maa-aineslain mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. (MAL 7 §)

Ympäristönsuojeluasetuksen mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee maa-aineksen murskaamista koskevan ympäristölupa-asian. (YSL 27 §, YSA 2 §)

Rovaniemen kaupungin hallintosäännön mukaan Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristölautakunta.

LUPAHAKEMUKSEN VIREILLETULO

Lupahakemus on tullut vireille 5.10.2023. Hakemusta on täydennetty 14.2.2024, 29.2.2024 sekä 17.4.2024.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta on myöntänyt alueelle maa-aineslupan 26.8.2008 § 101 (502/2008). Maa-aineslupa on päättynyt 30.6.2013. Kyseisen luvan päättymisen jälkeen alueelle on haettu maa-aineslupia, jotka ovat kumoutuneet hallinto-oikeuksien päätöksillä.

Luvan hakijalla on maanomistajan suostumus hakemuksen mukaiselle toiminnalle.

Lupahakemuksen mukainen alue on merkitty Oikaraisen ja Jyrhämäjärven yleiskaa-
vassa maa-ainesten ottamisalueeksi (EO), maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi (ma)
ja pohjavesialueeksi (pv). Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa alue sijoi-
tuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M) sekä tärkeälle tai vedenhankintaan
soveltuvalle pohjavesialueelle (pv).

LAITOKSEN SIJAINNINPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Hakemuksen mukainen toiminta-alue sijaitsee Rovaniemen kaupungin Oikaraisen kylän Jokkavaarassa. Vanha ottamisalue sijaitsee noin 15 km kaupungin keskustasta itään ja noin 2 km Oikaraisen kylästä länteen Kemijoen eteläpuolella. Ottamisalueen koordinaatit ovat 7371380 ja 456830. Kulkuyhteys toiminta-alueelle tapahtuu Koskenkyläntieltä. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 300-360 m etäisyydellä hakemuksen mukaiselta ottamisalueelta ja noin 450-500 m etäisyydellä suunnitellul-

ta murskauslaitoksen suoja-alueelta. Toiminta-alue sijoittuu Jokkavaaran 1 luokan pohjavesialueelle (12699101). Lapin POSKI-hankkeessa Jokkavaara on luokiteltu arvokkaaksi harjualueeksi. Ottamisalueen läheisyydessä ei ole suojelukohteita tai muinaismuistolain mukaisia kohteita. Lähin merkittävä vesistö on Kemijoki noin 500 m etäisyydellä ja Sierijärvi 700 m etäisyydellä.

Pohjavesialue

Jokkavaara on poikkeuksellisen suuri, maisemaa hallitseva harjukompleksi, joka on kerrostunut kahden jäätikköjoen yhtymäkohtaan Kemijoen laakson reunalle. Jokkavaaran olemassa olevien maa-ainesten ottamisalueiden ulkopuolinen alue on luokiteltu luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaaksi harjualueeksi pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamisprojektin (POSKI) yhteydessä.

Jokkavaaran harjualueen arvoluokka 3 (maakunnallisesti arvokas), MAL-luokka 1 (ei maa-ainesten ottoa; hyvin merkittäviä tai merkittäviä luonto- ja maisematekijöitä, pohjavedenotto, suuri tai kohtalainen vahingollisten muutosten mahdollisuus) ja POSKI-luokka 1 (maa-ainesten ottoon soveltumaton). Maa-ainesten ottoa ei suositella nyt käytössä ja luvissa olevien alueiden ulkopuolella.

Toiminta-alue sijaitsee Jokkavaaran vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella (12699101). Jokkavaaran alueella on useita vedenottoja ja tutkittuja vedenottamopaikkoja.

TOIMINTA

Maa-aineslupaa haetaan viiden (5) vuoden aikana toteutettavalle yhteensä 98 000 m³ suuruiselle maa-aineksen maisemointiotolle. Ottamisalueen pinta-ala on noin 10,6 ha. Alin ottamistaso +99.00 (N2000). Kohteeseen on haettu maa-aineslupa (37195 / 4617), mutta se on kumottu oikeusprosessissa. Nyt haettavalla uudella luvalla on tarkoitus tasata ottoaluetta, ottaa käyttöön kivi- ja muut varastokasat, sekä suorittaa maisemointi alueella. Toiminnan yhteydessä tehtävä maltillinen maa-aineksen ottotoiminta, jalostus ja myynti mahdollistavat em. toimintojen rahoituksen.

Ympäristölupaa haetaan maa-aineksen murskaamiseen. Murskauksen toimintajaksojen ajankohta vaihtelee vuosittain tammi-joulukuun välisenä aikana. Murskattavan maa-aineksen määrä on keskimäärin noin 20 000 tonnia vuodessa ja maksimissaan 25 000 tonnia vuodessa. Hakemuksessa esitetään seuraavia toiminta-aikoja: murskaus ma-to klo 8.00–20.00 ja pe 8.00–16.00, rikotus ma-to klo 8.00–20.00 ja pe 8.00–16.00 sekä kuljetus ja kuormaus ma-to klo 7.00–20.00 sekä pe klo 7.00–17.00.

Suunniteltu ottamismäärää käytetään alueen reunojen luiskien loiventamiseen noin 18 500 m³tr, joka on noin 20 % kokonaismäärästä. Suunnitelmapiirustusten leikkauksissa on esitetty läjittämällä tehdyn luiskaamisen periaate lopulliseen 1:3 jyrkkyyteen. Luiskaaminen leikkaamalla ei aina ole mahdollista, koska yläkantti on jo palstarajan 10 m suojaetäisyydellä. Mikäli luiskat ovat jo palautumassa luonnollisesti, niihin ei kosketa ja

näin ollen luiskaukseen käytettävä materiaalmäärä pienenee. Alueella on suuri määrä vanhoja välppäkivikasoja, joita ei voi järkevästi poistaa alueelta. Niiden paikalleen jättäminen vaikeuttaa maannoskerroksen muodostumista alueelle, joten niiden jalostaminen jatkokäyttöön on järkevää. Kivikasat murskataan yhdessä kaivetun soran ja hiekan kanssa ja niistä valmistetaan tarvittavia maarakennusmateriaaleja, jotka mahdollistavat taloudellisesti mahdollisen maisemointi- ja jälkihoitotyön vaadittavan tason toteuttamisen alueella.

Turvallisuus

Ottamisalueen kulmat merkitään paaluin maastoon näkyvästi ja tarvittaessa ottamisalueen rajalinjat myös tiheämmin. Jos työaikainen ottorintuus on korkea ja jyrkempi kuin 1:1...2, turvallisuusmerkintä tehdään maastoon rintauksen yläkanttiin, esimerkiksi näkyvin paaluin tai nauhoilla, lippusiimoilla tai aitaamalla. Porojen vuoksi nauhojen ja lippusiimojen käyttöä tulee välttää. Toiminnan aikaisia pintamaa- ja siltti-maatai muuta maamateriaalia voidaan sijoittaa ottamisen reunoille suoja- ja meluvalleiksi. Materiaalioton luiskat tehdään pääasiassa jyrkkyyteen 1:3 (tai loivempi) lopullisen maisemoinnin yhteydessä luiskaamalla ja/tai maisemoimalla silttimailla, kivilä ja lohkareilla. Lopullista maisemointia voidaan elävöittää kasaamalla kiviä, tekemällä kumpuja ja muita pyöreitä muotoja mahdollisimman luonnonmukaisesti.

Naapuripalstalla 698-401-64-15 on voimassa maa-aineksen ottamislupa. Sen vastainen ottaminen ulotetaan aivan rajalle kiinni ja luiska tehdään 1:2. Tämä tehdään siksi, että ottotaso naapuripalstassa tulee selvästi alemmas kuin nykyinen tilanne. Ympäristöviranomaisen aiemman ohjeistuksen mukaan rajalle ei jätetä harjannetta, vaan otot liittyvät toisiinsa luonnonmukaisemmin. Suunniteltu 1:2 luiska on esitetty ottosuunnitelman leikkauksissa, jossa nähdään että, luiska tehdään 1:3 jyrkkyyteen kun naapuripalstan ottaminen on saavuttanut oletetun ottosyvyyden.

Liikenne

Materiaalin siirtoja varten käytetään nykyisiä tieyhteyksiä Koskenkyläntieltä. Työaikaiset liikennejärjestelyt toiminta-alueella ja yleisillä teillä järjestetään turvallisesti ja mahdollisimman jouhevasti. Toiminnasta aiheutuvan liikennemäärän arvioidaan olevan välillä 0-10 käyntiä vuorokaudessa. Sorapintaisen tien pölyämistä voidaan estää tarvittaessa kastelemalla ja ajonopeuksia alentamalla.

Polttoaineet ja kemikaalit sekä niiden varastointi

Poltto- ja voiteluaineet säilytetään 2-vaippasäiliöissä tai valuma-altaallisissa suoja-konteissa. Säiliöt on varustettu ylitäyttöestimillä. Polttoaineputkisto on pääsääntöisesti teräsrakenteinen. Letkuston taitekohdat ja joustavat liitoskudokset ovat teräskudoksella vahvistettua letkua. Alueella käytettävien ja varastoitavien kemikaalien määrät on esitetty taulukokossa 1.

Taulukko 1. Toiminta-alueella varastoitavat kemikaalit.

Kemikaali	Keskimääräinen kulutus	Maksimikulutus	Varastointipaikka
Kevyt polttoöljy	8 t/a	9 t/a	Tukitoimintoalueen suoja-alue, 2-vaippasäiliö
Öljyt	0,3 t/a	0,35 t/a	Tukitoimintoalueen suoja-alue, varastokontti
Voiteluaineet	0,2 t/a	0,25 t/a	Tukitoimintoalueen suoja-alue, varastokontti
Pölynsidonta-aineet: vesi			Tuodaan säiliöautolla

Toiminnassa syntyvät jätteet

Toiminnassa syntyy vähäinen määrä talousjätettä eli poltettavaa ja kaatopaikkajätettä sekä vaarallista jätettä ja käymäläjätettä, jotka toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn. Vaaralliset jätteet säilytetään lukitussa varastokontissa asianmukaisin varoitusmerkinnöin. Vaarallinen jäte toimitetaan vähintään kerran vuodessa ja jätteestä laaditaan jätteesiirtoasiakirja, joka luovutetaan jätteen vastaanottajalle. Taulukossa 2 on esitetty toiminnassa syntyvien jätteiden määrät, varastointi ja toimituspaikat.

Taulukko 2. Toiminnassa syntyvät jätteet.

Jätenimike	Arvioitu määrä (kg/a)	Varastointi	Toimituspaikka
Poltettava jäte ja kaatopaikkajäte	50	Keräysastiat	Napapiirin Residuum Oy
Käymäläjäte	50	Umpisäiliö	Napapiirin Residuum Oy
Vaarallinen jäte	ei esitettyä arviota	Varastokonttiin omiin astioihin	Napapiirin Residuum Oy

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Hakemuksen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaan alueella syntyy noin 100 m³ seulontakiviä. Alue on vanhaa ottamisaluetta, joten alueelta on poistettu puusto ja pintamaat.

Energian käyttö

Murskauslaitoksen käyttöenergia tuotetaan aggregaatilla. Arvio sähkönkulutuksesta on 0,006 GWh/a.

Veden käyttö

Pölyntorjuntaan käytettävä vesi tuodaan paikalle säiliöautolla, käytetään harkitusti.

Alueen maisemointi ja jälkikäyttö

Materiaalioton luiskat tehdään pääasiassa jyrkkyyteen 1:3 (tai loivempi) lopullisen maisemoinnin yhteydessä luiskaamalla tai läjittämällä esimerkiksi silttimailla, kivillä ja lohkareilla. Naapuripalstoilla 698-401-64-15 ja 698-401-64-1 on voimassa maa-aineksen ottamislupa. Sen vastainen ottaminen ulotetaan aivan rajalle kiinni, koska ottotaso naapuripalstassa 698-401-64-15 tulee selvästi alemmalle tasolle kuin nykyinen tilanne. Ympäristöviranomaisen ohjeistuksen mukaan rajalle ei jätetä harjannetta, vaan otot liittyvät toisiinsa luonnonmukaisemmin. Suunnitelmapiirustusten leikkauksissa on esitetty oletettu naapuri-palstan ottotaso ja 1:3 luiskaus. Leikkauksista nähdään, että rajan viereen jää maa-ainesta poistettavaksi rajalinjalta käytettäväksi muuhun maisemointiin ja normaaliin ottotoimintaan. Alueelle ei tehdä maisemointia tässä vaiheessa.

Ottamistoiminnan jälkeen alue palautuu metsätaloustalouteen. Jälkihoitona ei tehdä erillisiä multauksia, vaan pinta- ja humushiekkamaita pyritään käyttämään pintamateriaalina. Maannoksen muodostuminen ja ympäröivän metsän siemennys annetaan tapahtua ajan kanssa. Jälkihoitotöitä tehdään myös vaiheittain ottotoiminnan edetessä mahdollisuuksien mukaan, jotta alueen palautuminen nopeutuu. Jos joillain alueilla, joihin ottotoiminta ei ulotu ja luonnon maannoksen muodostuminen ja taimettuminen on jo alkanut, ei tehdä maisemointi töitä vaan annetaan luonnonkehityksen jatkua. Lopullisesta metsittämisestä vastaa maanomistaja, mikäli alue ei metsity luonnollisesti.

HAKIJAN SELVITYS YMPÄRISTÖKUORMITUKSESTA JA SEN RAJOITTAMISESTA

Melu ja värinä

Melua syntyy kaikissa työvaiheissa, mutta melu ei alueen syrjäisen sijainnin vuoksi ohjearvoja ylittävästi ulotu häiriintyviin kohteisiin. Toiminnan aikaisia pintamaakasoja voidaan sijoittaa ottoalueen reunoille suoja- ja meluvälleiksi. Murskauslaitos sijoitetaan alhaisimmalle mahdolliselle tasolle. Murskauksen ja seulonnan melun kantautumisen riskiä voidaan pienentää sijoittamalla maa-ainestuotteiden varastokasoja murskauslaitoksen ympärille. Rikotuksen aiheuttama melu on kapeakaistaista tai iskumaista. Työkoneiden ja liikenteen melu ja värinä rajautuu työkoneiden ja teiden välittömään lähiympäristöön.

Päästöt ilmaan

Toiminnasta aiheutuvia päästöjä ja niiden riskejä vähennetään koneiden ja laitteiden osalta käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja huoltamalla ne säännöllisesti. Murskauslaitoksen aiheuttaman pölyn leviämistä ehkäistään pölynsidonnan lisäksi pintamaamassojen ja varastokasojen sijoittelulla laitoksen ympärille. Murskauslaitos sijoitetaan mahdollisimman alhaiselle pohjatasolle ympäröivään maanpintaan nähdä. Toiminnassa ilmaan pääsee hiukkasia 0,4 tonnia, typen oksideja 0,15 tonnia, rikidioksidiä 0,12 tonnia ja hiilidioksidiä 40 tonnia vuodessa.

Päästöt maaperään ja pohjaveteen

Poltto- ja voiteluaineet säilytetään 2-vaippasäiliöissä tai valuma-altaallisissa suoja-konteissa. Imeytysmateriaali säilytetään työkoneissa ja kuorma-autoissa, josta ne ovat nopeasti myös käytettävissä. Alueella työskentelevien koneiden kuntoa seura-taan siten, että mahdolliset vuodot havaitaan ja korjataan välittömästi. Toiminnassa ei synny hulevesiä. Alueelle vuotuisen sadannan ja sulannan johdosta kertyvät vedet imeytyvät maaperään. Sosiaalituloissa tarvittava vesi tuodaan paikalle ns. kantovete-nä, jolloin siitä syntyy vähäiset määrät harmaata jätevettä. Sosiaalituloissa syntyvät vähäiset määrät harmaata jätevettä imeytetään maahan ja ruskeat jätevedet kerä-tään umpisäiliöön jonka tyhjennykset hoitaa paikallinen jätteenkeräysrytys.

Jätevedet ja päästöt vesiin ja viemäriin

Toiminnassa ei synny jätevesiä eikä päästöjä pinta- tai pohjavesiin. Sosiaalitulojen jä-tevedet kerätään umpisäiliöön.

ARVIO TOIMINNAN VAIKUTUKSISTA YMPÄRISTÖÖN

Ottoalue sijaitsee 1-luokan (12699101 Jokkavaara) pohjavesialueella. Jokkavaara on poikkeuksellisen suuri, maisemaa hallitseva harjukompleksi, joka on kerrostunut kahden jäätikköjoen yhtymäkohtaan Kemijoen laakson reunalle. Jokkavaaran ole-massa olevien maa-ainesten ottamisalueiden ulkopuolinen alue on luokiteltu luon-non- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaaksi harjuaalueeksi pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamisprojektin (POSKI) yhteydessä. Alueen välittömäs-sä läheisyydessä ei ole muita suojelualueita. Hankealueelta ei ole suoraa vesistöyh-teyttä Natura-alueeseen. Hankealuetta lähimmät vesistöt ovat Kemijoki noin 500 m alueelta pohjoiseen sekä Sierijärvi noin 700 m alueelta lounaaseen.

Suunniteltu toiminta aiheuttaa muutoksia itse ottamisalueelle, mutta toiminta ei tule muuttamaan näkymää kaukomaisemassa. Ottaminen suoritetaan niin, että vaikutus luontoon ja maisemakuvaan on mahdollisimman vähäinen. Alue maisemoidaan lo-puksi, mutta jälkihoitotöitä voidaan tehdä myös vaihteittain ottotoiminnan edetessä. Tämä on suositeltavaa, jolloin alkuosa alkaa metsittymään aiemmin. Alueen välittö-mässä läheisyydessä ei ole pysyvää asutusta, jolle ottotoiminta voisi aiheuttaa häiriö-tä. Oton vaikutusalueella ei ole tiedossa olevia suojelualueita tai -kohteita.

Sora-alueella merkittävimpiä ympäristövaikutuksia ovat melu sekä leijuvan ja laskeu-tuvan pölyn päästöt. Melua ja pölyä syntyy maa-aineksen kaivamisesta, murskauk-sesta, siirroista sekä valmiiden tuotteiden lastauksesta ja kuljetuksista. Melu- ja pöly-haittoja pyritään ehkäisemään useilla eri menetelmillä. Valtaosa pölypäästöistä on raskaampia ja kookkaampia partikkeleita, jotka laskeutuvat nopeasti lähelle päästö-lähdettä. Murskaamossa pölyä torjutaan kuljettimien koteloinneilla ja kastelulla sil-loin kun lämpötila on nollan yläpuolella. Murskauksesta kuuluva ääni kantautuu lähi-alueille, mutta ympäröivä metsä vaimentaa melua. Maa-aineksen kuljetus alueelta kuormittaa lähiteitä. Ympäristöhaittojen vähentämiseksi suunnitellut toimenpiteet, arviot toimintaan liittyvistä riskeistä, onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista

toimista sekä toiminnan ympäristövaikutusten tarkkailusta hoidetaan viranomaisten vaatimassa laajuudessa.

Toiminnasta aiheutuva pöly, melu ja värinä jäävät asumisalueella alle raja- ja ohjearvojen. Toiminnalla ei ole vaikutusta yleiseen viihtyvyyteen tai terveyteen. Ottamisalue on vanha ottamisalue ja toiminnan jatkumisella ei ole vaikutusta alueen luontoarvoihin, maisemaan tai rakennettuun ympäristöön. Toiminnasta ei aiheudu haitallisia päästöjä vesistöön. Valtaosa toiminnasta aiheutuvista pölypäästöistä on raskeampia ja kookkaampia partikkeleita, jotka laskeutuvat nopeasti lähelle päästölähdettä. Murskauskalustossa käytetään nykyaikaista pölynsidontaa. Toiminnasta ei aiheudu haitallisia ilmapäästöjä lähiasutukselle. Toiminnasta ei aiheudu haitallisia vaikutuksia maaperään ja pohjaveteen.

TOIMINTAAN LIITTYVÄT YMPÄRISTÖRISKIT, ONNETTOMUUKSIEN ENNALTAEHKÄISY JA VARAUTUMINEN POIKKEUKSELLISIIN TILANTEISIIN

Toiminta-alueella noudatetaan valvovan viranomaisen ohjeita ja määräyksiä. Mikäli kaivamisessa havaitaan pohjavettä, kaivamisen pohjan tasoa nostetaan välittömästi siten, että pohjaveden päälle jätetään vähintään 6 m:n suojakerros. Alueelle on asennettu pohjaveden havaintoputkia 2 kpl ja lisäksi 1 putki on alueen pohjoispuolella. Suunniteltu ottoalue on maisemallisesti ja luonnonolosuhteiltaan tärkeällä alueella, joten maisemointiin ja jälkihoitoon kiinnitetään erityistä huomiota. Alue pyritään viimeistelemään mahdollisimman luonnonmukaiseksi ja hyväksi pohjavesialueeksi paikalla olevilla maamateriaaleilla.

Melu- ja pölyhaitta tulee olemaan normaalia, mutta alueen välittömässä läheisyydessä ei ole pysyvää asutusta, joka voisi häiriintyä ottotoiminnan vuoksi. Sorapintaisen tien pölyämistä voidaan estää tarvittaessa kastelemalla ja ajonopeuksia alentamalla. Jokkavaaran sora-alueelle rakennetaan murskauspaikka suojarakenteineen. Polttoainesäiliöt säilytetään suojajärvialueella. Käytettävät polttonestesäiliöt ovat kiinteästi valuma-altaallisia tai kaksoisvaippasäiliöitä, joissa on ylitäytönesto- ja laponestolaitteisto. Imeytys- ja kuiviketarvikkeet, sekä sammutuskalusto säilytetään sateelta suojattuna suojajärvialueella. Alueella on tyhjä astia roskille ja käytetyille imeytysaineille pois kuljetettavaksi. Lupa-alueella työskentelevien koneiden kuntoa seurataan niin, että mahdolliset vuodot havaitaan ja korjataan välittömästi.

Polttoaineita ei varastoida pidempiaikaisesti toiminta-alueella. Työkoneiden säilytykselle on rakennettu suojajärvi-alue tukitoiminta-alueelle. Murskauskaluston normaalisti toiminnasta ei aiheudu haittaa pohja- ja pintavesille. Maaperän likaantumisvaara aiheutuu alueella varastoitavien ja käsiteltävien poltto- ja voiteluaineiden sekä laitteissa ja koneissa käytettävien hydraulikkaöljyjen riskistä onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Poltto- ja voiteluaineet säilytetään 2-vaippasäiliöissä tai valuma-altaallisissa suojakonteissa. Säiliöt on varustettu ylitäytöstestimillä. Polttoaineputkisto on pääsääntöisesti teräsrakenteinen. Letkuston taitekohdat ja joustavat liitoskudokset ovat teräskudoksella vahvistettua letkua. Letkustojen kuntoa seurataan viikoittain. Alueella työskenneltäessä kiinnitetään erityistä huomiota laitteiden ja koneiden kuntoon

sekä öljyn ja polttoaineiden huolelliseen käsittelyyn. Työkoneisiin varataan öljynimeytymateriaalia riittävä määrä, jotta mahdollisen öljyvahingon sattuessa voidaan heti ryhtyä asianmukaisiin torjuntatoimenpiteisiin. Vahingoista ilmoitetaan välittömästi valvovalle viranomaiselle sekä paikalliselle pelastusyksikölle. Paikallinen ympäristöviranomainen tiedottaa tarvittaessa tilanteesta alueelliselle ELY-keskukselle. Ennen toiminnan aloittamista alueelle laaditaan turvallisuussuunnitelma tai aluesuunnitelma, josta käy esille alueen eri toiminnot ja niihin liittyvät yksilöidyt tiedot.

TOIMET YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN VÄHENTÄMISEKSI

Toiminta-alueella noudatetaan valvovan viranomaisen ohjeita ja määräyksiä, sekä voimassa olevaa ympäristölupaa. Alueella seurataan pohjaveden tilannetta mittamalla pohjaveden pinnat alueelle rakennetuista pohjavesiputkista säännöllisesti eri vuodenaikoina. Ottotoiminnan edetessä pohjaveden tilannetta seurataan myös silmä määräisesti työaikaisena jatkuvana tarkkailuna. Jos kaivamisessa havaitaan pohjavettä, kaivamisen pohjan tasoa nostetaan välittömästi siten, että pohjaveden päälle jätetään vähintään 6 m:n maakerros suojakerrokseksi. Tarvittaessa ottamisen pohjaa täytetään puhtaalla paikallisella maa-aineksella. Suunnitelmapiirustuksiin on merkitty murskauslaitoksen asemapaikka. Murskaus-aseman suojarakenne tehdään eri suunnitelman mukaan tässä esitettävän periaatteen mukaisesti. Rakennesuunnitelma hyväksytetään ympäristöviranomaisella ja se katselmoidaan rakentamisen aikana.

Murskausaseman suojarakennealue toimii myös koneiden säilytysalueena. Suojauksessa käytetään esimerkiksi HDPE –kalvoa tai muuta riittävää kalvoa kuten bentonititimattoa. Kalvo asennetaan allasmaiseksi muotoillulle hiekkapohjalle. Kalvo suojataan hienolla hiekalla ylä- ja alapuolelta. Hiekan päälle laitetaan karkeampaa soraa niin, että kalusto pystyy liikkumaan siinä. Kalvon päälle asennetaan salaojitus, jotka yhdistyvät umpinaiseen purkuputkeen. Purkuputkin johtaa sadevedet öljynerotuskaivoon, jonka jälkeen on oltava sulku-venttiili. Lopuksi purkuputki johdetaan kivipesään imeytykseen. Noin 30 m x 50 m kokoinen alue on koettu riittävän suureksi. Ottotoiminnassa käytetyt koneet ovat kaivinkone maa-aineksen irrottamiseen, lajitteluun ja maisemointiin, pyöräkuormaaja materiaalin ottamiseen, siirtämiseen ja lastaamiseen, murskauslaitos materiaalin jalostukseen sekä kuorma-autoja materiaalien kuljetuksiin. Lupa-alueella työskentelevien koneiden kuntoa seurataan päivittäin, eikä alueella sallita vuotavien koneiden tai autojen työskentelyä. Työkoneiden tankkaus tehdään murskauspaikalla suojarakenteiden päällä ja isommat huollot ja korjaukset suoritetaan muualla. Polttoaineita ei varastoida pidempiaikaisesti suunnitellulla toiminta-alueella. Jos työkoneita säilytetään maa-ainesalueella, ne parkkeerataan suoja-alueelle. Ajatuksena on lyhytaikainen säilytys. Murskausalue rakennetaan riittävän suureksi, jotta kaikki koneet sopivat siihen. Toiminta-alueelle rakennetaan kevyt katos, jossa säilytetään imeytys ja kuivike tarvikkeet, sekä tarvittaessa sammutuskalusto sateelta suojattuna. Lisäksi asennetaan tyhjä astia roskille ja käytetyille imeytysainelille pois kuljetettavaksi mahdollisimman nopeasti.

Suunniteltu ottoalue on maisemallisesti ja luonnonolosuhteiltaan tärkeällä alueella, joten maisemointiin ja jälkihoitoon kiinnitetään erityistä huomiota. Alue pyritään viimeistelemään mahdollisimman luonnonmukaiseksi ja pitämään hyvänä pohjavesi-alueena paikalla olevilla maamateriaaleilla. Alueella on todella vähän pintamaita ja ne ovat olleet läjitettynä jo vuosikausia. Sen sijaan alueella on oletettavasti käytettävissä silttimaita, joita löytyy ottamisen yhteydessä kerrostumina hiekka- ja soramaiden välistä ja reunoilta tai läjitettyinä rakentamiseen kelpaamattomina lajikkeina läjitettynä. Silttimaita ei levitetä koko ottamisen alueelle, jotta sadevesien imeytymistä ei hidasteta, vaan silttimaita käytetään luiskien loiventamiseen luiskien alaosissa ja ohuesti luiskien yläosissa hidastamaan eroosiota. Lisäksi silttimailla voidaan tehdä esimerkiksi kumpuja ja muita pyöreitä muotoja yhdessä kivien kanssa. Silttimaista vapaata pohjaa pyritään jättämään vähintään puolet ottoalueen pinta-alasta. Silttimaista vapaat alueille rakennetaan ottamistoiminnan ohjeiden (YM julkaisu 2023:30) mukainen pintakerros. Maisemoinnin pintakerroksen rakentamisessa pyritään käyttämään hiekkamaita 0,2–0,3 m vahvuisena rikastumiskerroksena karkeiden soramaiden päällä. Tämän päälle pyritään levittämään humuspitoisia hiekkoja tai pintamaita 0,1–0,2 m vahvuisesti. Näin saadaan pintamateriaali, joka nopeuttaa luonnollisen maannoksen kehittymistä ja muodostaa biologisesti aktiivisemmän kasvualustan, joka suojaa pohjavettä ja jossa pohjaveden muodostuminen on normaalia. Pintakerroksen rakentaminen tehdään erityisesti karkeiden soramaiden päälle, mutta mahdollisuuksien mukaan se on hyvä rakentaa myös silttimaiden päälle. Alueen koillis-kulmassa on havaintojen mukaan potentiaalinen törmäpääskyjen pesimisalue (merkitty suunnitelmapiirustuksiin). Kohteen koko on sovelias ohjeiden (YM julkaisu 2023:30) mukaan: pituus noin 50 metriä ja törmän korkeus 10–15 metriä. Törmän jyrkkyys on noin 1:1, joten sortumisvaara on vähäinen. Törmän alapuolelle rakennetaan silttimaista n. 50 m² kaukalomainen orsivesiallas, johon sadevesi muodostaa ajoittain pintavesilammen pääskyjen ravintohyönteisten elinympäristöksi.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Koneet ja laitteet tarkastetaan aina työvuoron alkaessa. Toiminnasta pidetään käyttöpäiväkirjaa, joka tarvittaessa toimitetaan valvontaviranomaiselle. Käyttöpöytäkirjasta käyvät ilmi prosessin valvontaan ja aistinvaraiseen havainnointiin liittyvät toimenpiteet. Ennen toiminnan aloittamista ilmoitetaan työmaavastuuhenkilöiden tiedot. Pölyn ja melun leviämistä seurataan aistinvaraisesti. Havaitut poikkeamat huomioidaan ja korjaavat toimenpiteet tehdään välittömästi. Pohjaveden tarkkailua tehdään lupaviranomaisen määräämän tarkkailuohjelman mukaan esimerkiksi 3 kertaa vuodessa. Pohjaveden silmämääräistä tarkkailua suoritetaan jatkuvasti toiminnan yhteydessä. Pohjavedenpinnan korkeus mitataan pohjaveden havaintoputkista pohjavesisondilla. Vuosittain toimitetaan valvontaviranomaiselle edellistä vuotta koskeva raportti laitoksen toiminnasta.

ASIAN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Maa-aines- ja ympäristölupa-asian vireilläolosta on kuulutettu Rovaniemen kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla 8.3.–15.4.2024 välisenä aikana. Ilmoitus hakemuksen vireilläolosta on julkaistu Lapin Kansa-lehdessä 8.2.2024. Asian vireilläolosta on erikseen annettu tieto niille, joita asian on katsottu erityisesti koskevan. Hakemusasiakirjat ovat kuulutusaikana olleet nähtävillä myös Rovaniemen kaupungin asiakaspalvelupiste Osviitassa (os. Koskikatu 19) sekä Rovaniemen kaupungin ympäristövalvonnan osoitteessa Mäntyvaarantie 2. (MAL 3 §, YSL 44 §)

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty Lapin ELY-keskuksen, kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä Napapiirin Vesi Oy:n lausunnot. (MAL 4 §, YSL 36 §)

Lapin ELY-keskuksen lausunto

Lapin ELY-keskus lausunnossaan katsoo, että maa-ainesten ottaminen suunnitellulta alueelta maisemointitarkoituksessa voi olla mahdollista ilman, että hankkeesta aiheutuu maa-aineslain 3 §:n vastaisia vaikutuksia, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan ELY-keskuksen lausunnossa esitetyt asiat. ELY-keskus muistuttaa, että Jokkavaara on Rovaniemen tärkeimpiä talousvedenhankintaan käytettäviä pohjavesialueita. Maa-ainesten ottaminen alueella tulee siten toteuttaa erityistä varovaisuutta noudattaen, ja aluetta koskevien ottosuunnitelmien tulee olla erityisen laadukkaasti toteutettuja. Lapin ELY-keskus korostaa, että maa-ainesten ottaminen ei missään tilanteessa saa vaarantaa alueella toteutettavaa talousvedenhankintaa.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Suunniteltu ottamistoiminta sijoittuu käytössä olevan vedenottamon ja tutkitun vedenottamopaikan arvioidulle lähisuojavaiketykselle. Suunniteltu soranotto toiminta sijoittuu pohjavesialueen keskiosaan, pohjaveden varsinaiselle muodostumisalueelle vanhan ottoalueen yhteyteen. Suunniteltu ottaminen sijoittuu lisäksi arvokkaan harjualueen välittömään läheisyyteen, mutta ottotoimintaa ei hakemuksen perusteella ole tarkoitus ulottaa harjun luonnontilaiselle osalle. Lapin ELY-keskus toteaa, että valtakunnallisen ohjeistuksen perusteella tutkitun vedenottamopaikan lähisuojavaiketykselle ei tule kohdistaa uutta maa-ainesten ottotoimintaa, ja katsoo, että alueella on siten mahdollista toteuttaa vain vanhan ottoalueen jälkihoitoon ja maisemointiin tähtäävää lyhytaikaista maa-ainesten ottamista eli ns. maisemointiottoa. Lapin ELY-keskus on lausunut hakemuksesta aiemmin (LAPELY/4671/2023, 8.11.2023), ja edellyttänyt hakemuksen täydentämistä mm. maisemointitoimenpiteiden, varsinaisesta maisemointiin käytettävän ainesmäärän sekä murskaustoiminnan osalta. Täydennyksessä hakemuksessa on tarkennettu ELY-keskuksen edellyttämiä asioita ja esitetty tarkemmalla tasolla tehtäviä maisemointitoimenpiteitä sekä tarkennettu alueelle suunniteltua murskaustoimintaa. ELY-keskus kuitenkin edelleen huomauttaa suunnitellun ottomäärän (98 000 k-m³) olevan maisemointitarkoituksessa suuri, kun otetaan huomioon siitä varsinaisen maisemointitoimenpiteisiin käytettävä osuus (18 500 k-m³, n. 20 %). ELY-keskus edelleen korostaa, että maisemointiottamisen tarkoituksena on käyttää saatava aines alueen jälkihoitotöihin, eikä hyötyä siitä taloudelli-

sesti. ELY-keskus muistuttaa, että Jokkavaara on Rovaniemen tärkeimpiä talousvedenhankintaan käytettäviä pohjavesialueita. Maa-ainesten ottaminen alueella tulee siten toteuttaa erityistä varovaisuutta noudattaen, ja aluetta koskevien ottosuunnitelmien tulee olla erityisen laadukkaasti toteutettuja. ELY-keskus korostaa, että maa-ainesten ottaminen ei missään tilanteessa saa vaarantaa alueella toteutettavaa talousvedenhankintaa. ELY-keskus kuitenkin katsoo, että maa-ainesten pienimuotoinen ottaminen vanhan ottamisalueen maisemoimiseksi ja ottotoiminnan päättämiseksi alueella voi olla mahdollista hakemuksen tarkoittamalla alueella ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-aineslain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja.

Ottamistoiminta ja suojakerrospaksuudet

Lapin ELY-keskus katsoo, että pohjavesialueella toimittaessa on noudatettava erityistä huolellisuutta. Ottoalueen korot tulee merkitä alueelle näkyvästi ja riittävän tiheästi, jotta alinta ottotasoa ei aliteta missään tilanteessa ja että pohjaveden pinnan päälle jää aina vähintään kuuden (6) metrin suojakerros koskematonta maa-ainesta. Korot tulee myös tarkistaa riittävän usein, ja korkotasojen mittauksesta tulee pitää työmaapäiväkirjaa. Toiminnassa tulee myös huolehtia siitä, ettei maaperään ja pohjaveteen pääse polttoainepäästöjä. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Pohjavesialueella ei myöskään tule säilyttää poltto- ja voiteluaineita, eikä koneita tule huoltaa tai tankata ottamisalueella. Alueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että pölyämisen ehkäisyyn ei tule pohjavesialueella käyttää suolaamista. Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua, eikä pohjavesialueelle tule varastoida muualta tuotua kiviainesta, kuten kalliomursketta. ELY-keskus myös muistuttaa, että kaikkien jätevesien imeyttäminen maaperään on luokitellulla pohjavesialueella kielletty.

Murskaus

Suunniteltu murskaustoiminta sijoittuu Jokkavaaran vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle. ELY-keskus katsoo, että pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta, kuten murskaustoiminta, tulisi aina ensisijaisesti sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle ja alueelle, jossa maaperä on tiivis. ELY-keskus myös muistuttaa, että ympäristönsuojelulain mukainen pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §) on ehdoton. Mikäli muualle sijoittaminen ei ole mahdollista, tulee murskaustoimintaa suunniteltaessa kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden suojaustoimenpiteisiin, sillä alue sijaitsee pohjavesialueen muodostumisalueella ja hakemuksen perusteella alueen maaperä on hyvin vettä johtavaa (hiekkaa ja soraa). Lapin ELY-keskus korostaa huolellista toimintakulttuuria. Öljyjen tai muiden vaarallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää. Suojausratkaisujen tulee olla tiiviitä (esimerkiksi HDPE-kalvo) ja öljyjä kestäviä. Suojausratkaisun tekniset ominaisuudet tulee yksilöidä. Rakennettava suoja-alue tulee toteuttaa siten, ettei sinne pääse virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään tilanteessa tulvimaan yli. Tässä yhteydessä erityistä huomiota tulee kiinnittää suojausrakenteen reunavallien riittävään korkeuteen ja toimivuuteen. Suoja-altaaseen kertyviä vesiä ei pohjavesialueella voida imeyttää maaperään (YSL 17 §). Suojaukseen liittyvät rakenteet on esitettävä valvovalle viranomaiselle ennen käyttöönottoa, ja valvovan viranomaisen on hyväksyttävä niiden käyttöönotto. Ympäristöön päässeet polttoaineet ja ympäristölle vaaralliset aineet on heti kerättävä

talteen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettynä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle. Toiminnasta ei saa aiheutua epäsiisteyttä. Jätteitä ei saa polttaa tai haudata. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei myöskään tule varastoida ongelmajätteitä. Toimintajaksojen päätyttyä alue on siistittävä ja alueelta on poistettava koneet ja laitteet. Mikäli alueella havaitaan öljyä, tulee altaan massat vaihtaa puhtaisiin. Mahdolliset päästöt on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Toiminnan päättyessä suoja-alue tulee jälkihoitaa siten, että suojarakenteet puretaan ja alue palautetaan metsämaaksi. Mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa käsittelyyn. Murskauslaitoksen melun ja pölyn leviämisen estämiseksi murskauslaitos tulee sijoittaa siten, että murskeen varastoalueet lieventävät melun leviämistä ympäristöön. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että pölyämisen ehkäisyyn ei tule pohjavesialueella käyttää suolaamista. ELY-keskus myös muistuttaa, että pohjavesialueella voidaan murskata vain samalta pohjavesialueelta peräisin olevaa kiviainesta. Muualta tuotua ainesta ei pohjavesialueella saa varastoida tai murskata. Lisäksi jätemateriaalin murskaaminen ja varastointi on pohjavesialueella kielletty.

Tarkkailu

Hakemuksessa on toiminnan tarkkailuksi esitetty työvuorojen alussa tehtävää silmämääräistä koneiden tarkastusta sekä pohjaveden pinnankorkeuden tarkkailua esim. 3 kertaa vuodessa. Lapin ELY-keskus katsoo, että tarkkailua tulee tehdä pohjaveden pinnankorkeuden osalta neljä (4) kertaa vuodessa. Lisäksi, koska alueella on myös murskaustoimintaa, ELY katsoo, että pohjaveden pinnantason lisäksi alueella tulee tarkkailla myös pohjaveden laatua niinä vuosina kuin alueella on murskaustoimintaa. Pohjavesinäytteenottoon sertifioitua tai pohjavesinäytteenottoon hyvin perehtyneen näytteenottajan tulee ottaa pohjavesinäytteet näytteenottovuosina kesäkuussa. Tehtävät veden laadun määrittelyt ovat vähintään: lämpötila, haju, maku, happi (mg/l), pH, sähkönjohtavuus, alkaliniteetti, sameus, öljyhiilivedyt (C4-C45, kevyet, keskiraskaat ja raskaat jakeet, määrittelyraja 50 µg/l). Määrittelymenetelmien tulee olla akkreditoituja tai menetelmien luotettavuus tulee osoittaa muulla tavalla. Näytteenoton yhteydessä tulee havainnoida pohjavedenpinnan taso. Pohjaveden laadun ja pintojen tarkkailutulokset tulee toimittaa valvojalle vuosittain sähköisesti. Määrittelytulosten lisäksi tarkkailuraportista tulee ilmetä näytteenottopäivämäärä, näytteenottaja, näytteenottotapa, määrittelyksen tehnyt laboratorio, käytetyt menetelmät sekä niiden mittausepävarmuudet ja akkreditointi. Lisäksi toiminnanharjoittajan tulee huolehtia siitä, että alueella sijaitsevien tai alueelle asennettavien havaintoputkien putkikortit on toimitettu Lapin ELY-keskukselle havaintopaikan tallennusta varten, jotta määrittelyt tekevä laboratorio voi toimittaa tarkkailutulokset myös suoraan pohjavesitietojärjestelmään (Pisara/Povet). Toiminnanharjoittajan tulee varmistaa, että laboratorio vie tulokset pohjavesitietojärjestelmään.

Jälkihoito ja maisemointi

Koska kyseessä on pohjavesialueelle sijoittuvan toiminnan päättämiseen ja alueen lopulliseen maisemointiin tähtäävä toiminta, on jälkihoitotöissä oltava erityisen huolellinen. On tärkeää, että jälkihoito- ja maisemointityöt tehdään alueella oton edetessä vähintään hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Jälkihoitotyöt tulee yksilöidä mahdollisessa lupapäätöksessä ja ne on tehtävä luvan voimassaoloaikana. Pohjaveden

suojelun kannalta on tärkeää, että asianmukaisin jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan oton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros. Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden ja pohjaveden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kunta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2–3 vuotta. Mikäli pintamateriaalia tuodaan alueelle ulkopuolelta, on siihen aina oltava lupaviranomaisen hyväksyntä, ja pintamateriaalina tulee käyttää ainoastaan puhtaita maa-aineksia, joista ei kulkeudu haitallisia aineita pohjaveteen. Toiminnanharjoittajan tulee pyydettäessä pystyä esittämään aineksen alkuperä. Jälkihoitoa toteutettaessa tulee huolehtia siitä, ettei pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ole liian hienorakeista. Hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi. Myöskään karike ja kuorike eivät sovellu pohjavesialueella käytettäväksi. Alueelle suunnitellun törmäpääskyrinteen ja sen alapuolelle suunnitellun orsivesialtaan rakentamisen osalta ELY-keskus viittaa edellä luonnonsuojelua käsittelevässä kappaleessa lausuttuun, ja pyytää huomioimaan siinä esitetyt asiat suunnitelman toteuttamisessa. ELY-keskus myös katsoo, että muilta osin Jokkavaaran alueella keskeinen jälkihoitotoimenpide on alueen metsittäminen alueelle tyypillisillä puuntaimilla. Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan lopputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausunto

Terveydensuojeluviranomainen esittää lausunnossaan seuraavaa: Hakemuksen mukainen toiminta sijoittuu Jokkavaaran (12699101) vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle (1 luokka). Pohjavesialueella on käytössä olevia vedenottamoita ja hakemuksen mukaan ottoalueen läheisyyteen on suunniteltu vedenottamo. Jokkavaaran pohjavesialueelta otetaan pohjavettä, jota käytetään Rovaniemen keskustajaman alueella talousvetenä. Jokkavaarasta saatavan veden osuus on merkittävä kaupungin alueelle johdettavasta vedestä. Jos hakemuksen mukainen lupa tästä huolimatta päätetään myöntää, tulee talousvedenhankintaan liittyvä riski huomioida lupahdoissa ja -määräyksissä. Toimintaa on harjoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu haittaa talousvesikäyttöön otettavan veden määrään tai laatuun. Kaikissa toiminnoissa on lisäksi huolehdittava, ettei toiminnasta aiheudu pöly- tai meluhaittaa haittaa lähimpiin häiriintyviin kohteisiin. Toiminnasta aiheutuva sisämelutaso lähimmissä asuinhuoneistoissa ja muissa oleskelutiloissa ei saa ylittää LAeq päiväohjearvoa (klo 7-22) 35 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 30 dB (STMa 545/2015, § 11-13).

Napapiirin Vesi Oy:n lausunto

Napapiirin Vesi Oy lausunnossaan toteaa seuraavaa: Napapiirin Vesi Oy vastaa talousveden hankinnasta ja jakelusta Rovaniemen kaupungin alueella. Jokkavaaran 1-

luokan pohjavesialueella sijaitsee kolme Napapiirin Vesi Oy:n vedenottamo, Jokkavaara 1 ja 2 sekä AK80. Vedenottamot Jokkavaara 1 ja 2 sijaitsevat noin 1 km etäisyydellä itään maa-ainestenottoalueesta, jolla murskaustoiminta on tarkoitus suorittaa ja vedenottamo AK80 noin 1,5 km päässä maa-ainestenottoalueesta kaakkoon. Jokkavaara 1 ja 2 vedenottamoiden yhteinen vedenottolupa on 2000 m³/d ja vedenottamon AK80 700 m³/d. Vuonna 2023 vedenottamoilta Jokkavaara 1 ja 2 yhteensä otettiin talousvettä keskimäärin 1500 m³/d ja vedenottamolta AK80 600 m³/d. Vedenottamoiden yhteenlaskettu vedenottomäärä kattoi vuonna 2023 19,2 % Rovaniemen keskustaajaman vuorokaudessa johdetusta vesimäärästä eli vedenottamot ja näin ollen myös Jokkavaaran pohjavesialue ovat talousvedenhankinnan kannalta Napapiirin Vesi Oy:lle erittäin tärkeitä. Pohjavesialueelle sijoitettujen riskitoimintojen kanssa tulee olla erityisen varovainen ja luvittaminen tulee hoitaa siten, että pohjaveden pilaantumisen vaara on mahdollisimman pieni. Jokkavaaran pohjavesialue on kriittinen Napapiirin Vesi Oy:n talousveden-hankinnan kannalta ja vedenottamoiden pilaantuessa korvaavaa vettä ei saada toimitetuksi muilla olemassa olevilla vedenottamoilla ilman, että se vaikuttaisi talousveden riittävyyteen ja laatuun. Jokkavaaran pohjavesialueella on lisäksi kaksi tutkittua vedenottopaikkaa UP14 ja UP21. UP14 etäisyys toiminta-alueesta on noin 600 metriä luoteeseen ja UP21 etäisyys on noin 500 m kaakkoon. Jo olemassa olevat tutkitut vedenottamoiden paikat, joiden laatu ja antoisuus on selvitetty, ovat todennäköisiä tulevia vedenottamoita, varsinkin jos ne sijaitsevat lähellä jo olemassa olevia vedenottamoita ja talousveden jakeluverkostoja. Jokkavaaran alueella kaikki em. kriteerit täyttyvät, joten on mahdollista, että tulevaisuudessa alueelle on tulossa lisää vedenottamoita.

Hakemuksessa on kerrottu tukitoiminta-alueelle tehtävät suojaustoimenpiteet, joiden avulla pyritään estämään polttoaineiden varastoimisesta ja tankkaamisesta aiheutuvat riskit pohjavedelle. Napapiirin Vesi Oy huomauttaa, että pohjavesialueella ei saa säilyttää polttoaineita tai muita haitallisia kemikaaleja. Pienikin öljymäärä voi pilata pohjaveden laadun sinne joutuessaan ja öljyn saaminen pois pohjavedestä on todella hankalaa. Hakemuksessa on kerrottu toiminnassa syntyvistä jätevesistä, niiden varastoimisesta ja kuljetuksesta. Napapiirin Vesi Oy huomauttaa, että minkäänlaista jätevetä ei saa imeyttää pohjavesialueelle. Hakemuksessa kerrotaan, että sosiaalitiloissa syntyvät ruskeat jätevedet kerätään umpisäiliöön, jonka tyhjennyksestä vastaa paikallinen jätteenkeräysyritys. Napapiirin Vesi Oy muistuttaa, että jätevesienkäsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta, etteivät ne päädy maaperään ja sitä kautta pohjaveteen ja aiheuta pohjaveden laadun heikkenemistä. Umpisäiliön sijoituspaikka tulee olla tukitoiminta-alueella, jossa maaperän suojauksesta on huolehdittu. Hakemuksessa lisäksi kerrotaan toiminnassa syntyvistä jätteistä, niiden varastoimisesta ja kuljetuksesta. Napapiirin Vesi Oy huomauttaa, että vaarallisia jätteitä ei saisi missään tapauksessa säilyttää pohjavesialueella. Hakemuksessa kerrotaan murskauslaitoksen sijainnista se, että pölyämisen ja melun estämiseksi murskauslaitos sijoitetaan mahdollisimman alhaiselle pohjatasolle. Napapiirin Vesi Oy muistuttaa, että liikuteltava murskauslaitos aiheuttaa riskin pohjavedelle, jos murskausaluetta ei suojata kunnolla. Mikäli murskauslaitos toimii polttoöljyllä, sen tankkaus on aina riski ja murskauslaitoksessa on todennäköisesti erilaisia voiteluaineita, jotka voivat vikatilanteessa päätyä maaperään ja sitä kautta pohjaveteen. Myös murskauslaitoksen sijoittaminen ottamisalueen pohjalle aiheuttaa pohjaveden pi-

laantumisen vaaraa, koska ottamisalueen matalimmilla kohdilla suojakerros pohjaveen on ohuimmillaan ja vuototilanteissa haitta-aineiden päätyminen pohjaveen todennäköisempää ja nopeampaa. Hakemuksessa on myös kerrottu, että pölyntorjunnassa voidaan käyttää harkitusti vettä. Napapiirin Vesi Oy huomauttaa, että pölynsidonta tulee suorittaa ainoastaan vedellä ja silläkin vain silloin, kun pölyäminen on erittäin runsasta.

Hakemuksessa ei ole mainittu pohjaveden tarkkailusta muuta kuin, että pohjavesien pinnan korkeutta seurataan säännöllisesti eri vuodenaikoina sekä pohjaveden tilannetta seurataan silmämääräisesti. Napapiirin Vesi Oy toivoo, että lupapäätöksessä asetetaan lupamääräykset, joilla pyritään pohjaveden hyvän laadun turvaamiseen. Luvassa tulee määrittää, kuinka usein tarkkailua suoritetaan ja mitä parametreja vedestä tulee analysoida. Napapiirin Vesi Oy toivoo, että pohjaveden tarkkailutulokset toimitetaan tiedoksi myös vesihuoltolaitokselle heti tulosten valmistuttua, jotta tieto pohjaveden laadusta ja mahdollisista muutoksista tavoittaa talousveden jakelusta vastaavan tahon mahdollisimman pian. Hakemuksessa sanotaan lisäksi, että mikäli polttoainetta pääsee maaperään, siitä ilmoitetaan valvovalle viranomaiselle sekä paikalliselle pelastusyksikölle. Hakemuksessa mainitaan vahingon sattuessa asianmukaisista toimenpiteistä, mutta näitä toimenpiteitä ei ole avattu hakemuksessa. Napapiirin Vesi Oy edellyttää, että poltto- ja voiteluainevuodoista tulee ilmoittaa ensi tilassa myös vesihuoltolaitokselle, sillä jo pieni määrä polttoaineita pilaa talousvedenlaadun ja pohjaveen päästyään se leviää nopeasti talousvesiverkostoon ja sitä kautta kuluttajille ja verkostojen puhdistaminen ja korvaavan veden saaminen kuluttajille saakka vie oman aikansa.

Napapiirin Vesi Oy ei vastusta ympäristöluvan myöntämistä. Toiminnan aloittamista ennen päätöksen lainvoimaa Napapiirin Vesi Oy ei katso hyväksi, koska kyseessä on toiminta, joka aiheuttaa suuren riskin pohjaveden pilaantumiselle, jos suojaustoimenpiteitä ei hoideta huolellisesti. Napapiirin Vesi Oy toivoo, että ympäristöluvassa huomioidaan tässä lausunnossa esille tuodut seikat pohjaveden tarkkailusta ja pohjaveden suojelusta. Lisäksi Napapiirin Vesi Oy toivoo, että mahdollisista häiriö- ja poikkeustilanteista ilmoitetaan vesihuoltolaitokselle hyvissä ajoin, jotta niihin pystytään reagoimaan mahdollisimman pian.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta jätettiin yksi muistutus (useita allekirjoittaneita).

Muistutus Pertti Tervo ja muuta 9 allekirjoittanutta

Muistutuksessa pyydetään luvanmyöntäjää huomioimaan kahden vierekkäisen montun (sekä lähialueelle ilmeisesti tulossa olevan kolmannen montun) aiheuttaman moninkertaisen melu- ja pölyrasitteen lähialueen taloille. Hakemuksessa esitettyjä murskaus-, rikotus- ja porausaikoja sekä kuormausta/kuljetusta aikoja tulisi tästä syystä lyhentää siten, että murskaus-, poraus-, rikotusajat olisivat ma-to klo 8.00-18.00 ja pe 8.00-15.00 sekä kuljetus/kuormausta ma-to 7.00-18.00 ja pe 7.00-15.00. Yhteisvaikutuksen vuoksi meluhaitan estämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota sijoittamalla murskauskalusteet siten, että melu vaimentuu mahdollisimman tehokkaasti. Omalla pihalla täytyy pystyä olemaan ilman kuulosuojaimia. Lisäksi valvovan viranomaisen

on suoritettava alueella säännöllistä melumittausta sekä pölyn osalta ilmanlaadunmittausta kun toiminta on käynnissä montulla.

Kuljetuksien lisääntyessä tulee jokaisen Jokkavaaran montun luvanhaltijan/ toiminnanharjoittajan osallistua Koskenkyläntielle kulkeutuvan soran/liejun puhdistamiseen. Nykyinen perjantaisin tapahtuva Napapiiri Kuljetus Oy:n suorittama puhdistus tuskin on riittävä silloin kun kaikilta montuilta on ajot käynnissä. Tämmöisillä viikoilla tulisi puhdistus tehdä lisäksi myös esim. keskiviikkoisin. Hiekkaa kertyy kuorma-autojen mukana Koskenkyläntielle montun tienhaaran kohdalla huomattavia määriä eikä sitä harjauksella ym. toimenpiteillä saada täysin pois niin, ettei pölyämistä tapahtuisi. Varsinkin etelätuulella maantiestä irtoava pöly tulee talojen päälle ja pihoille jokaisen ohi ajavan auton nostattamana. Pölyrasite on erittäin suuri montun tienhaarasta n. 1 km:n matkalla suuntaansa Koskenkyläntietä. Pölyämistä tapahtuu myös talvella kun Koskenkyläntielle monttuliittymien alueelle luistonestoon levitetty hiekka pölyää. Kovalla etelätuulella koko tienoo joutuu hiekkamyrskyyn, kun montuilta hiekka nousee tuulen mukana ilmaan ja se leviää hyvin laajalle alueelle mm. joen toiselle puolelle saakka. Pölyntorjunta on edellytys sille, että pystymme olemaan kesäisin ulkona pihoillamme sekä kuivattamaan/tuulettamaan vaatteita ulkona. Soranajo aiheuttaa myös paljon vaaratilanteita Koskenkyläntiellä, joka on kapeahko maantie. Pyöräilijöitä liikkuu paljon kesäisin ja reitiltä puuttuu pyörätiet pitkältä osuudelta.

Huomioiden myös sen, että Jokkavaara on 1-luokan pohjavesialue sekä arvokas harjalue (Lapin Poski hanke), niin tämmöinen suurenluokan soranotto tältä alueelta pitäisi ehdottomasti lopettaa mahdollisimman pian. Soran ym. kiviaineksen otto pitäisi kohdistaa sellaisille alueille missä ei ole pohjavedenottoa eikä myöskään asutusta soramonttujen läheisyydessä. Soran ottamisalueet tulisivat myös sijaita niin, etteivät ne ole maisemallisesti näkyvällä paikalla kuten Jokkavaara on.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Luvan hakijalle on toimitettu hakemuksesta annetut lausunnot sekä jätetty muistutus. Luvan hakijalla ei ollut huomautettavaa lausuntoihin. Muistutukseen hakija ilmoittaa, että toiminta-aikojen rajoitus on hyväksyttävissä.

YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN RATKAISU

Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen myöntää Kaukomaa Oy:lle maa-ainelain 4 §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen ja vanhan ottamisalueen lopulliseen maisemointiin sekä ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitetun ympäristöluvan maa-aineksen murskaamiseen Rovaniemen kaupungin Oikaraisen kylään tilalle Siirtola RN:o 698-401-64-39. Toiminnassa on noudatettava tässä päätöksessä annettuja lupamääräyksiä ja toissijaisesti hakemuksessa ilmoitettuja asioita, jos niistä ei ole lupamääräystä.

Toimintaa koskevat yleiset lupamääräykset

1. Maa-ainesten kokonaisottomäärä on enintään 93 000 m³. Hakijan on huolehdittava siitä, ettei ottamisessa ylitetä sallittua kokonaisottomäärää. (MAL 11 §, MAA 6 §)
2. Alueella saa murskata irrotettuja maa-aineksia enintään 25 000 tonnia vuodessa. Hakijan on huolehdittava siitä, ettei murskauksessa ylitetä sallittua murskausmäärää. (YSL 16, 17, 52 §, VNA 713/2014 15 §)
3. Ennen ottamistoiminnan aloittamista lupahakemuksessa esitetyn ottamisalueen nurkat on selkeästi merkitty maastoon (esim. paaluttamalla), maa-ainesten oton aloituskohtiin on merkitty hyväksytty ottamistaso, pohjaveden pinnantasot mitattuna, hyväksyttävissä oleva lupapäätöksen mukainen vakuus on asetettuna sekä aloitus-tarkastus pidettynä. (MAL 11 §, MAA 6 §)
4. Ottamisalueen korot tulee merkitä alueelle näkyvästi ja riittävän tiheästi. Luvan hakijan tulee tarkistaa ottamisalueen korot riittävän usein, jotta sallittuja ottotasoja ei aliteta missään tilanteessa. Tämän varmistamiseksi luvan hakijan tulee toimittaa lupaviranomaiselle suunnitelma mittauksen toteuttamisesta ja kirjaamisesta. Samalla luvan hakijan tulee esittää suunnitelma toimista, jos pohjaveden pinta tulee toiminnan yhteydessä vastaan. (MAL 11 §, MAA 6 §)
5. Alin sallittu ottamistaso on +99.00 (N2000). Maa-ainesten ottaminen voidaan ulottaa suunnitelman mukaisiin ottamistasoihin, kuitenkin siten, että ylimmän pohjavesipinnan yläpuolelle on aina jätettävä vähintään kuuden (6) metrin paksuinen suoja-kerros koskemattomaa maa-ainesta. Jos toiminnassa on menty alinta ottamistasoa syvemmälle, tulee tilanne korjata viipymättä, ja nostaa taso alueelta peräisin olevalla aineksella. Mikäli alueella on jo ennestään kohtia, joissa alin ottamistaso on alitettu, tulee nämä alueet tasata nykyiseen alimpaan ottamistasoon. (MAL 11 §, MAA 6 §)
6. Maa-ainesten ottaminen on järjestettävä siten, että ottamisalue on turvallinen alueella liikkujille maa-ainestenoton aikana ja sen päätyttyä. Jyrkät rinteet on aidattava tai merkittävä selkeästi. Lippusiimojen käyttäminen on kielletty. Toiminta-alueen ympäristöön tulee laittaa riittävä määrä varoituskylttejä, jotka ovat näkyvissä myös talvella. (MAL 11 §, MAA 6 §)
7. Päivittäisessä toiminnassa tulee noudattaa seuraavia kellonaikoja:
 - Murskaus ma-to klo 8.00–20.00 ja pe 8.00-16.00
 - Poraus ma-to klo 8.00–20.00 ja pe 8.00-16.00
 - Rikotus ma-to klo 8.00–20.00 ja pe 8.00-16.00
 - Kuljetus ja kuormaus ma-to klo 7.00–20.00 sekä pe klo 7.00–17.00.
- Sunnuntaisin ja arkipyhinä melua aiheuttava toiminta alueella on kielletty. (YSL 7,52§, VNA 713/2014 15§, NaapL 17§, VNA 800/2010 8 §)
8. Toiminnan järjestämisessä tulee huomioida törmäpääskyjen mahdollinen pesintä alueella, ja että erityisen suurta melua aiheuttavat toimenpiteet tulee ajoittaa törmäpääskyn pesintäajan (1.5.–31.8.) ulkopuolelle.

9. Luvansaajan on huolehdittava siitä, ettei maa-aineksia kulkeudu Koskenkyläntielle. Jos maa-aineksia kulkeutuu tielle, luvan haltijan on puhdistettava liittymän kohta ja Koskenkyläntietä mahdollisimman pian, kuitenkin vähintään kerran viikossa toiminnan ollessa käynnissä. Tieliittymä Koskenkyläntieltä toiminta-alueelle on joko päällystettävä pidemmältä matkalta taikka muilla keinoin saatettava sellaiseen tilaan, jotta lähiasutukselle aiheutuva pölyhaitta vähenisi. (YSL 16, 17 §, NaapL 17 §)

10. Alueelle ei saa tuoda jätteitä tai ylijäämämaita eikä alueella saa varastoida tai murskata muualta tuotuja maa-aineksia. (YSL 16, 17, 52 §, VNA 713/2014 15 §)

Melua ja tärinää koskevat lupamääräykset

11. Toiminnassa syntyvän melun A-painotettu keskiäänitaso (L_{Aeq}) ei saa ylittää lähimmissä häiriytyvissä kohteissa ulkona piha-alueella mitattuna päivällä (klo 07:00–22:00) 55 dB eikä yöllä (klo 22:00–07:00) 50 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla melun A-painotettu keskiäänitaso ei saa ylittää päivällä 45 dB ja yöllä 40 dB. (YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 § VNA 800/2010 7 §)

12. Melun osalta on huomioitava naapuritilalla toiminnassa oleva maa-ainesten otto-toiminnan murskaus. Luvansaajan on osaltaan järjestettävä toimintansa siten, ettei toiminnoista aiheutuva yhteismelu ylitä melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja. (YSL 46, 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 § VNA 800/2010 7 §)

13. Murskausasema ja sen melulähteet on sijoitettava mahdollisuuksien mukaan siten, että ottamisalueen seinämät estävät äänen etenemistä häiriintyvien kohteiden suuntaan. Murskausaseman sekä lähimpien asuin- ja lomarakennusten välinen etäisyys tulee olla aina vähintään 300 m. Tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa lähemmäksi kuin 300 metrin päähän häiriöille alttiista kohteesta. (VNA 800/2010 6 §, YSL 7 §, 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

14. Murskattavan materiaalin ja valmiin murskeen varastokasat on sijoitettava alueelle mahdollisuuksien mukaan niin, että ne estävät melun leviämistä häiriintyvien kohteiden suuntiin. (VNA 800/2010 6 §, YSL 7, 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

15. Murskausaseman aiheuttamaa melua on lisäksi tarvittaessa torjuttava käyttämällä koteloiteja, kumituksia tai vastaavia muita parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia menetelmiä. (VNA 800/2010 6 §, YSL 7, 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

16. Luvan haltijan on teetettävä melumittaus toiminta-alueella sekä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa seuraavalla murskauskerralla. Suunnitelma melumittauksesta on toimitettava lupaviranomaiselle hyväksyttäväksi vähintään kuukautta ennen mittaus-ta. Melumittaus tulee teettää ulkopuolisella asiantuntijalla. Melumittausraportti on toimitettava lupaviranomaiselle heti sen valmistuttua. (VNA 800/2010 6 §, YSL 7, 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

17. Lupaviranomainen voi tarvittaessa velvoittaa toiminnanharjoittajan suorittamaan melumittauksia lähimmissä häiriintyvissä kohteissa ja antaa meluntorjuntatoimenpiteitä koskevia lisämääräyksiä. (VNA 800/2010 13 §, YSL 7, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

Päästöjä ilmaan koskevat lupamääräykset

18. Toiminnasta ei saa aiheutua pölyhaittaa. Pölyn leviäminen ympäristöön on estettävä kastelulla, toimintojen sijoittelulla, putoamiskorkeuksien säätämisellä, teknisillä ratkaisuilla kuten koteloinneilla tai muilla parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisilla menetelmillä. Ellei haitallista pölyämistä voida muutoin estää, pölyä aiheuttava toiminta on keskeytettävä. (MAL 11 §, MAA 6 §, VNA 800/2010 4 §, YSL 7, 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §, JL 13 §)

19. Ajoneuvojen kuormien ja alueelle johtavien teiden pölyäminen on estettävä siten, ettei toiminnasta aiheudu pölyhaittaa (esim. kastelemalla). Suolan käyttö pohjavesialueella on kielletty. (VNA 800/2010 4 §, YSL 7, 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

20. Lupaviranomainen voi tarvittaessa velvoittaa toiminnanharjoittajan suorittamaan hiukkasmittauksia ja antaa hiukkaspäästöjen alentamista koskevia lisämääräyksiä. (VNA 800/2010 13 §, YSL 7, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

Päästöjä maaperään ja pohjaveteen koskevat lupamääräykset

21. Alueella ei saa käyttää huonokuntoisia koneita tai ajoneuvoja eikä siellä saa suorittaa työkoneiden huolto- tai korjaustoimenpiteitä. Välttämättömien korjaustoimenpiteiden, joita ei voida toteuttaa muualla, yhteydessä tulee käyttää imeytysmattoa tai muuta vastaavaa alustaan, jolla öljypitoisten yhdisteiden pääsy korjauspaikalla maaperään estetään. (YSL 7, 16, 17, 52 ja 66 §, VNA 800/2010 9, 12§, JL 13 ja 72 §)

22. Alueella saa varastoida vain toiminnassa tarvittava määrän polttoaineita. Polttoainesäiliöiden tulee olla polttoaineiden varastointiin tarkoitettuja, kaksoisvaipallisia ja ylitäytönestimellä varustettuja lukittavia säiliöitä. Säiliöt tulee sijoittaa alueelle rakennettavalle murskauslaitoksen suoja-alueelle tai erikseen rakennettavalle tukitoiminta-alueelle. (VNA 800/2010 9, 12 §, YSL 7, 16, 17, 52 §, VNA 800/2010 9 §, VNA 713/2014 15 §)

23. Käytettäessä alueella sellaisia murskauslaitoksia, jotka eivät sisällä polttonesteitä, on maaperä tiivistettävä murskauslaitoksen alla niissä kohdissa, joista maahan on mahdollista päästä öljy-yhdisteitä. Mikäli alueella käytetään omalla polttomoottorilla toimivia, polttoainetta mukanaan kuljettavia liikkuvia murskauslaitoksia, tulee maaperä tiivistää koko laitoksen kohdalla. (YSL 7, 16, 17, 52 §, VNA 800/2010 9, 12 §, VNA 713/2014 15 §)

24. Maaperän tiivistämisessä tulee käyttää riittävän vahvaa HDPE-kalvoa tai muuta vastaavaa rakennetta, joka estää öljy-yhdisteiden pääsyn pohjaveteen. Tiivistetyllä alueella maanpinta tulee muotoilla ja reunat korottaa niin, että mahdolliset polttonestevuodot ja alueelle satava vesi eivät pääse valumaan alueen ulkopuolelle. Sellaiset tiivistetyt alueet, joilla varastoidaan tai käsitellään polttonesteitä, tulee lisäksi varustaa sadeveden keräilykaivolla tai muulla järjestelmällä, jonka avulla alueelle kertyvä vesi voidaan tarvittaessa poistaa alueelta. Tiivistetyiltä alueilta tyhjennettävä sadevesi on toimitettava käsiteltäväksi sellaiselle vastaanottajalle, jolla on ympäristönsuojelulain mukainen lupa vastaanottaa ko. jätettä. (YSL 7, 16, 17, 52 §, VNA 800/2010 9, 12§, VNA 713/2014 15 §)

25. Ennen laitoksen sijoittamista alueelle valvontaviranomaiselle on esitettävä em. maaperäsuojaukseen koskevat tarkemmat suunnitelmat rakennusmateriaaleineen ja

mitoitustietoineen sekä suojausrakenteiden rakentamisaikataulu. Alueella on pidettävä tarkastus ennen rakenteiden peittämistä. Murskaamo tulee sijoittaa mahdollisimman kauas tutkitusta vedenotto paikasta. (YSL 7, 16, 17, 52 §, VNA 800/2010 9, 12 §, VNA 713/2014 15 §)

26. Jätevesien maahanimeytys on kielletty. Jätevedet on johdettava umpisäiliöön ja toimitettava käsiteltäväksi sellaiselle vastaanottajalle, jolla on ympäristönsuojelulain mukainen lupa vastaanottaa ko. jätettä. (VNA 800/2010 9 §, YSL 7, 16, 17, 52 §, VNA 800/2010 9, 12 §, VNA 713/2014 15 §)

Jätehuoltoa koskevat lupamääräykset

27. Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toiminta-alueen jätehuolto siten, että jätteistä tai jätehuollosta ei aiheudu maaperän, pintavesien tai kaivojen pilaantumista, ympäristön roskaantumista, epäsiisteyttä, yleisen turvallisuuden heikentymistä eikä haittaa terveydelle tai ympäristölle. (MAL 11 §, MAA 6 §, VNA 800/2010 11 §, JL 13, 15, 16, 17, 72 §, JA 7, 9 §, YSL 7, 16, 17, 52, 58 §, VNA 713/2014 15 §)

28. Toiminnassa on huolehdittava, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Muodostuvista jätteistä on pidettävä kirjaa, josta ilmenee jätteen määrä, laatu sekä toimintusaika ja -paikka. Jätteitä ei saa haudata alueelle. Jätteet, joita ei voi kierrättää tai käyttää uudelleen, on toimitettava hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi toimijalle, jonka ympäristöluvassa tai sitä vastaavassa päätöksessä on hyväksytty kyseisen jätteen vastaanotto. (VNA 800/2010 11 §, JL 13, 15, 16, 17, 72 §, JA 7, 9 §, YSL 7, 16, 17, 52, 58 §, VNA 713/2014 15 §)

29. Vaaralliset jätteet tulee merkitä ja pitää erillään muista jätteistä omissa astioissaan niille varatussa tiivispohjaisessa, katetussa ja reunakorokkeella varustetussa tilassa. Vaarallista jätettä ei saa varastoida alueella toimintajaksojen ulkopuolella. Vaarallisten jätteiden siirrosta on laadittava siirtoasiakirja, josta ilmenee valtioneuvoston asetuksen jätteistä (179/2012) mukaiset tiedot vaarallisista jätteistä. Vaaralliset jätteet on toimitettava hyödynnettäviksi tai käsiteltäväksi vähintään kerran vuodessa laitokseen, jonka ympäristöluvassa tällaisen jätteen vastaanotto on sallittu. (VNA 800/2010 11 §, JL 121 §, YSL 52, 58 §, VNA 713/2014 15 §)

30. Läjitetty pintamaat tulee hyödyntää alueen maisemoinnissa maa-ainesluvan mukaisesti. Toiminnanharjoittajan on noudatettava valtioneuvoston asetuksen kaivannaisjätteistä säädöksiä, arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätehuolto-suunnitelmaa vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle. (MAL 16 b §, MAA 5 a §, YSL 1144, VNA 190/2013 4 §)

Häiriö- ja poikkeustilanteita koskevat lupamääräykset

31. Päästöjä olennaisesti lisäävän häiriön tai vian sattuessa korjaustoimiin on ryhdyttävä viipymättä. Alueelle on varattava vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalta, nopeasti ja helposti saatavilla olevaan paikkaan alkusammutuskalustoa ja kemikaalivuotojen torjuntaan soveltuvaa materiaalia ja kalustoa. (MAL 11 §, MAA 6 §, VNA 800/2010 12 §, YSL 7, 15, 16, 17, 52 §, VNA 713/2014 15 §, JL 13 §)

32. Alueella työskentelevällä henkilökunnalla on oltava tiedossaan toimintaohjeet onnettomuus- ja vahinkotilanteiden varalta. (VNA 800/2010 12 §, YSL 7, 15, 52 §, VNA 713/2014 15 §)

33. Alueella mahdollisesti tapahtuvissa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavissa vahinkotilanteissa asianmukaisiin ja tarpeellisiin toimenpiteisiin päästöjen syntymisen, niiden edelleen leviämisen ja enempien vahinkojen estämiseksi sekä ympäristön tilan ennallistamiseksi on ryhdyttävä välittömästi. (MAL 11 §, MAA 6 §, VNA 800/2010 12 §, YSL 7, 14, 52 §, VNA 713/2014 15 §)

34. Kaikista polttoneste- ja kemikaalivuodoista ja muista onnettomuuksista, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Polttoneste- ja kemikaalivuodoista on lisäksi ilmoitettava Lapin pelastuslaitokselle, Lapin ELY-keskukselle ja vesilaitoksille. (MAL 11 §, MAA 6 §, YSL 7, 16, 17, 52, 123, 134 §, VNA 713/2014 15 §)

Toiminnan tarkastamista, tarkkailua ja raportointia koskevat lupamääräykset

35. Maa-ainesluvan haltijan tulee vuosittain tammikuun 31 päivään mennessä ilmoittaa otetun aineksen määrä ja laatu sähköisesti NOTTO-tietokantaan. (MAL 23 §, MAA 9§)

36. Lupaviranomainen perii luvan tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuneet kulut kunnassa vahvistetun taksan mukaisesti. Mikäli vuotuinen myönnetty ottamismäärä ylitetään, luvan haltijan on ilmoitettava ylityksestä kirjallisesti lupaviranomaiselle ja kunnalla on oikeus periä ylityksen osuus valvontamaksusta heti. (MAL 23 §, MAA 9§)

37. Pohjaveden pinnan taso tulee mitata havaintoputkista säännöllisesti neljä kertaa vuodessa. Mittaustulos, mittauspäivämäärä, mittaja sekä pohjavesiputken tiedot tulee toimittaa valvontaviranomaiselle ja Lapin ELY-keskukselle heti mittauksen jälkeen. (VNA 800/2010 12 §, YSL 7, 8, 16, 17, 49, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

38. Pohjaveden laatua on seurattava vuosittain kesäkuussa otettavasta vesinäytteestä. Samalla tulee mitata pohjaveden pinnankorkeus. Vesinäytteestä tulee määrittää pH, sähköjohtavuus, Fe, mangaani, NO₃, kloridi, väri, KMnO₄, haju sekä polttoainehiilivedyt (määritysraja 50 µg/l) ja mineraaliöljyt. Pohjaveden laatatiedot tulee toimittaa valvontaviranomaiselle, Lapin ELY-keskukselle ja Nevelle tulosten valmistumisen jälkeen. Näytteenottajan tulee olla pohjavesinäytteenottoon sertifioitu tai pohjavesinäytteenottoon hyvin perehtynyt näytteenottaja. Määritystulosten lisäksi tarkkailuraportista tulee ilmetä näytteenottopäivämäärä, näytteenottaja, näytteenottotapa, määrittäminen tehnyt laboratorio, käytetyt menetelmät sekä niiden mittausepävarmuudet ja akkreditointi. (VNA 800/2010 12 §, YSL 7, 8, 16, 17, 49, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

39. Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava toimintansa päästöjä ja ympäristövaikutuksia ja ryhdyttävä tarvittaessa toimenpiteisiin melu- ja pölyhaittojen ehkäisemiseksi. Mahdollisista toiminnan aiheuttamasta haitasta koskevista yhteydenotoista ja valituksista tulee ilmoittaa Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä. (MAL 11 §, MAA 6 §, VNA 800/2010 12, 13 §, YSL 7, 8, 16, 17, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

40. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa laitoksen toiminnasta. Edellisen vuoden vuosiyhteenvedo toiminnasta tulee toimittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle vuosittain 31.1. mennessä. Ympäristönsuojelun yhteenvedon perusteena olevat asiakirjat on säilytettävä vähintään viimeiseltä kuudelta vuodelta viranomaisen nähtäväksi. Vuosiyhteenvedosta tulee käydä ilmi vähintään seuraavat tiedot:

- tiedot toiminta-ajoista sekä murskauspäivien lukumäärästä (pv)
- tiedot murskatun kiviaineksen määrästä (t/a)
- tiedot alueella vuodenvaihteessa välivarastoituna olevan murskeen määrästä (t)
- tiedot vuoden aikana alueelta edelleen toimitetun murskeen määrästä (t/a)
- tiedot toiminnasta syntyneistä jätteistä ja niiden edelleen toimittamisesta
- tiedot käytettyjen polttoaineiden laadusta ja määrästä (t/a)
- tiedot päästöjä aiheuttaneista häiriötilanteista ja vahinko- tai onnettomuuspauksista sekä niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä, ellei asiasta ole raportoitu jo aiemmin
- tiedot mahdollisista melu- ja hiukkasmittauksista, niiden tuloksista sekä niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä, ellei tuloksia ole raportoitu jo aiemmin. (YSL 52, VNA 800/2010 13 §, VNA 713/2014 15 §, JL 12, 118, 119, 122 §)

Muut lupamääräykset

41. Asiattomien pääsy ajoneuvoilla toiminta-alueelle on estettävä lukittavalla puomilla tai muulla vastaavalla järjestelyllä ja alue on niiltä osin aidattava, missä on puutoamisvaara, ulkopuolisille aiheutuvan vaaran estämiseksi. Toiminta-alueen rakenteiden ja laitteistojen huollosta ja kunnossapidosta on huolehdittava niin, ettei toiminnasta aiheutuvien ympäristö- tai terveysvahinkojenriski lisäännä. (MAL 11 §, MAA 6 §, VNA 800/2010 12 §, YSL 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

42. Laitokselle on nimettävä vastuuhenkilö onnettomuus- ja häiriötilanteita ja toiminnan seurantaan ja tarkkailua varten. Vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot on ilmoitettavat valvontaviranomaiselle. Yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina. (MAL 11 §, MAA 6 §, VNA 800/2010 12 §, YSL 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §, JL 141 §)

43. Luvanhaltijan tulee huolehtia siitä, että kaikki alueella toimivat urakoitsijat ovat tarpeellisilta osin tietoisia tässä päätöksessä annetuista lupamääräyksistä. (MAL 11 §, MAA 6 §, YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §)

44. Luvanhaltijan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle toiminnan pysyvistä tai pitkäaikaisesta keskeyttämisestä, toiminnan valvonnan kannalta olennaisista muutoksista, kuten toiminnan supistamisesta, toiminnan laajentamisesta tai luvanhaltijan vaihtumisesta. (MAL 11 §, MAA 6 §, YSL 62 §, VNA 713/2014 15 §)

45. Ennen maa-ainesten ottamistoiminnan tai lupa-ajan päättymistä luvanhaltijan on pyydettävä kunnan valvontaviranomaista pitämään alueella lopputarkastus. (MAL 11 §, MAA 6, 7 §)

46. Ottamistoiminnan päättyttyä toiminta-alue tulee maisemoida mahdollisimman hyvin ympäristöön sopivaksi ja ottamisalueen reunat tulee loiventaa vähintään kaltevuuteen 1:3. Alueen maisemointiin ei saa käyttää muualta tuotuja maa-aineksia ilman ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyntää. Ottamisalueelle mahdollisesti rakennetut turvarakenteet on poistettava. Ottamistoiminnan yhteydessä syntyneet kaivannaisjätteet on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä ottamisalueen maisemoinnissa. Ottamisalueelle ei saa jäädä maa-aineskasoja ja tiivistyneet tienpohjat sekä varastokasojen pohjat tulee pehmentää. Ottamisalueelle tulee istuttaa alueelle ominaisia puuntaimia 2 500 kpl/ha. (MAL 10, 11 §, MAA 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §, JL 72 §)

47. Jos alueelle tehdään maisemointisuunnitelmassa esitetyt pääskyrinne ja orsive-siallas, tulee luvanhaltijan esittää niistä tarkemmat suunnitelmat lupaviranomaiselle ennen niiden toteuttamista. Myös mahdollisen pääskyrinteen suunnitelmissa tulee huomioida alueen turvallisuus.

48. Toiminnanharjoittajan on seurattava toimialaansa liittyvien parhaiden käyttökel-poisten tekniikoiden ja toimintatapojen kehittymistä ja otettava niitä soveltuvin osin käyttöön, jos näin voidaan vähentää ympäristön pilaantumisen vaaraa. (YSL 8, 52 §, VNA 713/2014 15 §)

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Maa-aineslain (555/1981) 6 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos ottaminen ei ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa ja jos asian-mukainen ottamissuunnitelma on esitetty. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:ssä säädetään ainesten ottamisen rajoituksista. Maa-ainesten ot-tamisesta ei saa aiheutua 1) kauniin maisemankuvan turmeltumista, 2) luonnon mer-kittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, 3) huo-mattavia tai laajalle ulottuvia muutoksia luonnonolosuhteissa tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaaran-tuminen jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella on lisäksi katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turme-le kaupunki- tai maisemakuvaa. Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeeltä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikuttei- sessä yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.

Yleiset perustelut lupapäätökselle

Ottamistoiminta ei aiheuta kauniin maisemankuvan turmeltumista eikä luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista. Alu-eella ei ole havaittu merkittäviä luontoarvoja, joten maa-ainestenotto ei aiheuta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

Alueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkai-ta maisema-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettua kulttuuriympäris-töä eikä alueella tai sen läheisyydessä ole inventoitu arvokkaita perinnemaisemakoh-teita. Jokkavaaran alue on tunnettua törmäpääskyjen pesimäaluetta. Alueella ei ole muita luonnonsuojelulain, uhanalaisten lajien eikä luontodirektiivin eläin- ja kasvila-jien havaintopaikkoja. Toiminta-alueen välittömässä läheisyydessä on inventoituja muinaismuistolain mukaisia kohteita. Lapin POSKI-hankkeessa Jokkavaara on luoki-teltu arvokkaaksi harjualueeksi, mutta hakemuksen mukainen toiminta-alue sijoittuu rajauksen ulkopuolelle.

Rovaniemen Oikaraisen kylän ja Jyrhämäjärven yleiskaavassa alue on merkitty maa-ainesten ottamisalueeksi (EO) ja tärkeäksi pohjavesialueeksi (pv).

Alue sijaitsee tärkeällä 1-luokan pohjavesialueella. Lupapäätöksessä on velvoitettu jättämään pohjaveteen riittävä suojakerros, polttoaineiden käsittelystä on päätöksessä annettu määräykset sekä alueelle rakennettavasti murskausalueesta. Toiminnasta ei siten aiheudu pohjaveden laadun tai antoisuuden vaarantumista.

Alue ei sijoitu rantavyöhykkeelle.

Kun toiminnassa noudatetaan ottamissuunnitelmassa esitettyä ja lupamääräyksissä vaadittuja suojaustoimia, ei ottamistoiminta aiheuta vaaraa asukkaille tai ympäristölle.

Asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä maa-ainesten ottaminen ole riskitilassa maa-aineslain 6 §:ssä säädettyjen luvan myöntämisen edellytysten kanssa.

Ympäristönsuojelulain mukaiset perustelut

Lupaharkinnan perusteet

Ympäristönsuojelulain mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolojen huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on myös, että toiminnan sijoittamisessa noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain 11 §:ssä säädetään. Ympäristönsuojelulain 12 § 1 mom mukaan toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Ympäristönsuojelulain 11 §:n 2 momentin kohdan 2 mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen ja sen ympäristön nykyinen tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset.

Valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010) on annettu mm. määräys toiminnan sijoittumisesta (3 §), ilmaan joutuvien päästöjen ja niiden leviämisen rajoittamisesta (4 §) ja meluntorjunnasta (6 §). Asetusta sovelletaan vähimmäisvaatimuksena silloin, kun toimintaan on oltava ympäristölupa.

Valtioneuvosto on antanut päätöksen melutason ohjearvoista (993/1992) ja sen mukaan ohjeena on mm. että asumiseen käytettävillä alueilla melutaso ei saa ylittää ul-

kona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7:00–22:00) 55 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla vastaava ohjearvo 45 dB. Jos melu on luonteeltaan impulssimaista / kapeakaistaista, laskentatulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista ohjearvoon. Valtioneuvoston asetuksen 800/2010 mukaisessa toiminnassa melutason ohjearvot ovat sitovia raja-arvoja.

Luvan myöntämisen edellytykset

Kun otetaan huomioon toiminta-alue ja sen ympäristön tila ja käyttö, murskauksesta sekä maa-aineksen varastoinnista, tämän lupapäätöksen mukaisesti toteutettuna ei aiheudu luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, kiellettyä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän virkistys- tai muun käyttömahdollisuuden vaarantumista eikä naapuruussuhteista annetun lain 17 § 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Valtioneuvoston asetuksen 800/2010 3 § mukaan kivenmurskaamo on sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 m. Tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa vähintään 100 m etäisyydelle häiriintyvistä kohteista. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 450-500 m etäisyydellä suunnitellulta murskausalueelta. Toiminta ei sijoitu asetuksen vastaisesti.

Rovaniemen Oikaraisen kylän ja Jyrhämajärven yleiskaavassa alue on merkitty maa-ainesten ottamisalueeksi (EO) ja tärkeäksi pohjavesialueeksi (pv).

Jokkavaaran alue on tunnettua törmäpääskyjen pesimäaluetta. Alueella tai sen läheisyydessä ei havaittu muita luonnonsuojelulain, uhanalaisten lajien eikä luontodirektiivin eläin- ja kasvilajien havaintopaikkoja. Lapin POSKI-hankkeessa Jokkavaara on luokiteltu arvokkaaksi harjuaalueeksi, mutta hakemuksen mukainen toiminta-alue sijoittuu rajauksen ulkopuolelle.

Lupamääräysten yksityiskohtaiset perustelut

Toimintaa koskevat yleiset lupamääräykset

Lupahakemuksessa esitettyä kokonaisottomäärää ei saa ylittää. Jos toiminnassa ylittää vuosiottomäärä, tulee siitä ilmoittaa kirjallisesta valvontaviranomaiselle. (Lupamääräys 1)

Ottamisalueelta irrotettujen maa-ainesten murskausmäärää ei saa ylittää (lupamääräys 2).

Ottamisalue tulee merkitä näkyvästi maastoon, jotta rajoista ei ole epäselvyyttä eikä toiminta laajene naapurikiinteistöjen puolelle tai laajemmalle alueelle kuin ottamis-

suunnitelmassa on esitetty. Ottamisalueen sekä alimman ottamistason merkitseminen on tärkeää lupamääräysten seurannan kannalta. (Lupamääräykset 3-5)

Ottamisalueen pohjaveden pinnantasoa tulee seurata säännöllisesti, jotta epäselvyyttä suojaetäisyydestä pohjaveden pintaan ei ole. Luvanhaltijan tulee aina olla selvillä pohjaveden pinnantasosta. (Lupamääräykset 4-5)

Määräys on tarpeen työturvallisuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi. Määräyksellä estetään alueella kulkijoille mahdollisesti aiheutuva vaara. (Lupamääräys 6)

Hakemuksessa esitetyt toiminta-ajat on samat kuin naapuritilalle myönnettyssä ympäristöluvassa. Toiminta-ajat ovat lyhyempiä MURAU-asetuksen mukaisista toiminta-ajoista, silloin kun asutus sijoittuu yli 300 metrin etäisyydelle asutuksesta. Kaikenlainen toiminta on kielletty sunnuntaisin ja arkipyhinä. (Lupamääräys 7)

Törmäpääskyjen mahdollinen pesintä alueella on huomioitava maa-ainesten ottamisen ja maa-aineksen murskaamisen aikana. Törmäpääsky on luonnonsuojelulailla (9/2023) rauhoitettu erittäin uhanalainen ja kiireellisesti suojeltava lintulaji. Törmäpääskyn pesien vahingoittaminen ja pesinnän häiritseminen on kielletty luonnonsuojelulain 70 §:n ja lintudirektiivin nojalla. (Lupamääräys 8)

Maa-aineksen kuljettaminen ei saa aiheuttaa haittaa tai vaaraa tienkäyttäjille eikä lähiasutukselle. Tieliittymä Koskenkyläntieltä toiminta-alueelle on päällystettävä, jotta lähiasutukselle aiheutuva pölyhaitta pienenee. (Lupamääräys 9)

Kieltoon maa-aineksen tuontiin Jokkavaaran pohjavesialueen ulkopuolelta ennalta ehkäistään epäpuhtaiden maa-ainesten käsittelystä mahdollisesti aiheutuvaa maaperän ja pohjaveden muutoksia tai pilaantumista. (Lupamääräys 10)

Valtioneuvoston asetuksen 800/2010 6 § määrittää vähimmäisvaatimukset meluntorjunnasta. Melua koskevilla määräyksillä varmistetaan, ettei toiminnasta aiheudu ympäristö- tai terveyshaittaa eikä naapurisuuhdelain 17 §:n tarkoittamaa kohtuutonta räsitystä melusta. (Lupamääräykset 11-17)

Toiminnalle sallitut melutasot perustuvat valtioneuvoston päätökseen melutason ohjearvoista (993/1992). Ohjearvojen mukaan päiväaikainen (klo 7:00–22:00) melun A-painotettu keskiäänitaso ei saa ylittää ulkona piha-alueella mitattuna lupamääräyksen mukaisia raja-arvoja. Melutason jäädessä alle valtioneuvoston päätöksen ohjearvojen, ei melua yleensä pidetä kohtuuttomana rasituksena eikä terveyshaitan vaaraa aiheuttavana (Lupamääräys 11).

Ympäristöön aiheutuvan melutason minimoimiseksi ja viereisten alueiden toimijoiden yhteismeluvaikutuksen pienentämiseksi, tulee murskauksen järjestämisessä kiinnittää huomiota murskausaseman sijoittamiseen mahdollisimman alas louhoksessa ja sijoittamalla murskausasema louhintarintauksen läheisyyteen, jolloin rintuus vaimentaa melun leviämistä. Lisäksi murskausaseman melun leviämistä tulee vai-

mentaa sijoittamalla murskausaseman läheisyyteen varastokasoja melusteiksi. (Lupamääräys 12)

Murskausaseman sijoittelu sekä varastokasojen käyttö melusteenä ovat edullisia ja tehokkaita keinoja torjua melua. Elleivät edellä mainitut toimenpiteet ole riittäviä sallitun melutason saavuttamiseksi, voidaan toiminnasta aiheutuvaa melutasoa vähentää edelleen mm. kumituksilla tai koteloinneilla. (Lupamääräykset 13-15)

Ottaen huomioon toiminnan luonne ja sen sijaintipaikka, ei toiminnasta aiheutuvasta melusta ennalta arvioiden uskota aiheutuvan naapuruussuhdelain tarkoittamaa kohtuutonta räsitusta tai terveyshaittaa. Melun määrää ja leviämistä koskevien selvitysten puuttuessa ja hakemuksesta jätettyjen muistutusten vuoksi, luvan haltija tulee teettää melumittaus seuraavalla murskauskerralla ja ryhtyä toimenpiteisiin meluhaittojen vähentämiseksi mikäli siihen ilmenee erityistä tarvetta. Lupaviranomainen voi myöhemminkin velvoittaa toiminnanharjoittajan suorittamaan melumittauksia ja antaa meluntorjuntatoimenpiteitä koskevia lisämääräyksiä. (Lupamääräykset 16-17)

Valtioneuvoston asetuksen 800/2010 4 §:ssä yksilöidään vaatimuksia ilmaan joutuvien päästöjen rajoittamiseksi. Määräykset ovat tarpeen pöly- ja hiukkaspäästöjen ehkäisemiseksi, leviämisen rajoittamiseksi sekä naapureille aiheutuvan terveys- ja viihtyvyys ehkäisemiseksi. (Lupamääräykset 18-19)

Toiminnanharjoittajalla on käytettävissään useita vaihtoehtoisia keinoja haitallisen pölyn määrän vähentämiseksi. Ellei haitallista pölyämistä voida muutoin estää (esim. kovalla tuulella), tulee toiminta tilapäisesti keskeyttää. (Lupamääräykset 18-19)

Ottaen huomioon toiminnan luonne ja sijaintipaikka, ei toiminnasta aiheutuvasta pölystä ennalta arvioiden uskota aiheutuvan naapuruussuhdelain tarkoittamaa kohtuutonta räsitusta tai terveyshaittaa. Em. johdosta toiminnanharjoittajalle ei ole katsottu tarpeelliseksi antaa pölyn määrää tai sen leviämistä koskevia mittausvelvoitteita. Pölyn määrää ja leviämistä koskevien selvitysten puuttuessa katsotaan kuitenkin perustelluksi varata mahdollisuus edellyttää toiminnanharjoittaja selvittämään asiaa myöhemmin sekä ryhtymään toimenpiteisiin pölynhaittojen vähentämiseksi mikäli siihen ilmenee erityistä tarvetta. (Lupamääräys 20)

Valtioneuvoston asetuksen 800/2010 9 § määrittää vähimmäisvaatimukset maaperän ja pohjaveden suojelusta. Polttonesteiden maahan pääsy aiheuttaa maaperän ja pohjaveden pilaantumista. Polttonesteiden varastoinnilla asianmukaisissa säiliöissä, säiliöiden sijoituspaikan suojarakenteilla sekä polttonestesäiliöiden teknisillä ratkaisuilla ennalta ehkäistään ympäristön pilaantumista. (Lupamääräykset 21-25)

Huoltoja ja korjauksia koskevalla määräyksellä vähennetään maaperän ja pohjaveden pilaantumisriskiä ja haittaa terveydelle tai ympäristölle sekä ehkäistään roskaantumista (Lupamääräys 21).

Jätelain mukaan jätteitä on käsiteltävä ja jätehuolto järjestettävä hallitusti ja niin, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jätehuoltoa kos-

kevillä lupamääräyksillä varmistetaan jätteiden lainmukainen ja asianmukainen käsittely sekä ennalta ehkäistään maaperän ja pohjaveden pilaantumista ja terveyshaitan synnyn vaaraa. (Lupamääräykset 27-30)

Jätelain mukaan vaarallisten jätteiden siirroista on laadittava siirtoasiakirja (lupamääräys 29)

Kaivannaisjätteet tulee varastoida ja käsitellä kaivannaisjätehuoltosuunnitelman mukaisesti. Toiminnanharjoittajan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle. (Lupamääräys 30)

Nopealla häiriötilanteiden korjaamisella vähennetään haitallisia ympäristövaikutuksia ja ennalta ehkäistään ympäristön pilaantumista. Varautumisella ennalta vahinkotilanteisiin (mm. ohjeistuksen ja tarvittavan välineistön avulla) ja nopealla torjuntatoimenpiteisiin ryhtymisellä ennalta ehkäistään päästöjä ympäristöön ja vähennetään onnettomuus- ja vahinkotilanteissa syntyviä vahinkoja. (Lupamääräykset 31-34)

Lupamääräyksellä 30 varmistetaan tiedonkulku viranomaisille ja mahdollistetaan asianmukaisten varotoimenpiteiden toteutuminen sekä torjunta- ja ennallistamistoimenpiteiden toteutuminen ja valvonta tilanteissa, joissa ympäristölle on aiheutunut tai saattanut aiheutua poikkeuksellisen suurta haittaa (Lupamääräys 34).

Maa-ainesluvan haltijan tulee vuosittain ilmoittaa otetun aineksen määrä ja laatu NOTTO-tietojärjestelmään (lupamääräykset 32).

Luvan hakija tai haltija on velvollinen suorittamaan ottamissuunnitelman tarkastamisesta sekä ottamistoiminnan valvonnasta kunnalle maksun. Maksujen perusteet määritellään kunnan hyväksymässä taksassa. (Lupamääräys 35-36)

Vedenlaadun ja pohjavedenpinnan korkeuden seurannalla selvitetään toiminnan mahdollisia vaikutuksia pohjaveteen ja varmistetaan, että pohjavedenpinnan päälle jää riittävän suojakerros (lupamääräykset 37-39).

Lupamääräykset seurantatulosten toimittamisesta valvontaviranomaiselle on annettu toiminnan valvonnan järjestämiseksi ja helpottamiseksi (lupamääräykset 37-40).

Toiminnan tarkkailua koskevalla määräyksellä ennalta ehkäistään häiriö- ja vahinkotilanteista aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Raportointia koskevilla määräyksillä varmistetaan valvontaviranomaisen tiedonsaanti ja helpotetaan luvanvaraisen toiminnan valvontaa. Tietojen perusteella seurataan toiminnan lainmukaisuutta sekä mahdollista luvan uusimisen tarvetta. (Lupamääräykset 37-40)

Laitoksen valvonnalla ja hoidolla varmistetaan, ettei toiminnasta aiheudu ympäristön pilaantumista, roskaantumista tai viihtyisyyden vähentymistä. Vastaavan hoitajan nimeäminen helpottaa myös yhteydenpitoa lupaviranomaisen kanssa ja toiminnan valvontaa. (Lupamääräykset 41-44)

Luvanhaltija vastaa, siitä että toimintaa alueella harjoitetaan annetun lupapäätöksen mukaisesti. Mikäli luvanhaltija ei itse harjoita toimintaa alueella, tulee luvanhaltijan huolehtia, että kaikkia alueella toimivat tahot ovat tietoisia toimintaa koskevista lupamääräyksistä. (Lupamääräys 42-43)

Luvanhaltija on velvollinen ilmoittamaan valvontaviranomaiselle toiminnassa tapahtuvista toiminnan luonnetta olennaisesti muuttavista tapahtumista (lupamääräys 44).

Maa-aineslain 10 §:n nojalla myönnetyn luvan voimassaoloajan aikana luvan haltijan on toteutettava myös kaikki luvan tai sen määräysten edellyttämät jälkihoitotoimenpiteet. (lupamääräys 45-47).

Luvanhaltijan tulee huolehtia siitä, ettei toiminnan lopettamisen jälkeen toiminnasta aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, yleisen turvallisuuden heikentymistä, roskaantumista, viihtyisyyden vähentymistä tai muuta yleisen tai yksityisen edun loukkausta (lupamääräys 45-47).

Hakemuksessa on esitetty potentiaalinen törmäpääskyjen pesimisalue, perusteluina kohteen olevan sovelias: pituus noin 50 metriä ja törmän korkeus 10–15 metriä. Tehdävän pääskyrinteen jyrkkyys olisi hakemuksen mukaan 1:1 ja sortumisvaara olisi siten vähäinen. Hakemuksessa ei ole esitetty sitä, että kuinka pääskyrinteen sortumisen mahdollisuus estettäisiin taikka kuinka rinteen rakentamisessa on otettu huomioon alueen myöhempien käyttäjien turvallisuus. Hakemuksessa esitetty pääskyrinne sijoittuisi juuri sille alueelle, joka on jo luonnostaan porrastunut sekä siten maisemoitunut ja rinteessä on jo luontaista taimikkoa. Lupaviranomainen katsoo, että kyseisen ottamisalueen kohta tulisi jättää koskematta ja nykyiseen tilaan, vaikka luiskaus jäisikin jyrkemmäksi entä 1:3. Lupaviranomainen katsoo myös, että orsivesialtaan rakentaminen pääskyjen ravintohyönteisten elinympäristöksi ei ole välttämätöntä, tämän toteaa lausunnossaan myös ELY-keskus. Jos luvanhakija haluaa tehdä ottamisalueelle pääskyrinteen, tulee luvanhakijan esittää siitä suunnitelmat lupaviranomaiselle ennen rinteen toteuttamista. (Lupamääräys 47.)

Ympäristöluvanvaraisessa toiminnassa on käytettävä parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Velvollisuus käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskee myös jo toimintansa aloittaneita laitoksia ja toiminnanharjoittajan tulee ottaa käyttöön päästöjä vähentävää uutta tekniikkaa, mikäli sellaista on kohtuullisin kustannuksin saatavilla (lupamääräys 48).

MAKSUT JA VAKUUDET

Tarkastusmaksu

Maa-aineslupahakemuksen tarkastusmaksu on **790 €**.

Maksu määräytyy ympäristölautakunnan 16.12.2021 hyväksymän maa-ainestaksan mukaisesti, kun hakemus on tullut vireille 5.10.2023. (MAL 23 §)

Valvontamaksu

Vuosittainen maa-ainestenoton valvontamaksu määräytyy kulloinkin voimassa olevan taksan mukaan. Vuoden 2024 valvontamaksu on **700 €** ja se peritään tarkastusmaksun yhteydessä. (MAL 23 §)

Ympäristölupamaksu

Ympäristölupamaksu on **510 €**.

Maksu määräytyy ympäristölautakunnan 27.1.2021 hyväksymän ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti. Taksan 3 §:n mukaan siirrettävän murskaamon ympäristölupamaksu on 1 020 €. (YSL 205 §)

Maa-ainestaksan 2.3 § mukaan maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelyssä myönnettävästä ympäristöluvasta peritään ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesta lupakohtaisesta maksusta puolet. (MAL 23 §, YSL 205 §)

Vakuus

Luvan saajan on ennen luvanmukaisen toiminnan aloittamista asetettava **70 000 €** suuruinen hyväksyttävä vakuus Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunnalle ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle. Vakuuden tulee olla voimassa vähintään 12 kk tämän päätöksen voimassaoloajan jälkeen. (MAL 12 §)

VASTAUS LAUSUNTOHIN JA MUISTUTUKSEEN

Luparatkaisun perusteluosassa ilmenevillä perusteilla luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa. Annetut lausunnot sekä muistutus on otettu huomioon luparatkaisussa ja lupamääräyksissä.

Valtioneuvoston asetuksen kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010) eli ns. MURAU-asetuksen melua aiheuttavan toiminnan tulee sijoittua yli 300 m etäisyydelle asuin- ja lomarakennuksesta tai sen pihapiiristä. Asetuksen mukainen vähimmäisetäisyys 300 m täyttyy hakemuksen mukaisella alueella. Jos toiminta sijoittuu alle 500 m etäisyydelle asuin- ja lomarakennuksista, on pölyn leviämistä ympäristöön estettävä kastelulla, toimintojen sijoittelulla, putoamiskorkeuksien säätämällä, teknisillä ratkaisuilla kuten koteloinneilla tai muilla parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisilla menetelmillä. Näistä on lupapäätöksessä annettu määräykset.

MURAU-asetuksen mukaan toiminnan sijoituessa vähintään 300 m etäisyydelle asuin- tai lomarakennuksista, toiminta-alueella saa murskata arkipäivisin kello 7.00 ja 22.00 välisenä aikana. Asetuksen mukaan toiminta-alueella saa rikottaa arkipäivisin kello 8.00 ja 18.00 välisenä aikana. Kuormaukset ja kuljetukset ovat sallittuja toiminta-alueella arkipäivisin kello 6.00 ja 22.00 välisenä aikana. Aikarajoituksella on pyritty rajoittamaan meluhaittaa, mutta samalla on mahdollistettu kaksivuorotyö. Kuor-

mauksia ja kuljetuksia olisi kuitenkin voitava tehdä siten, että muu kiviainesta tarvitseva rakennustoiminta ei toimitusten viivästyessä häiriintyisi.

Kaukoma Oy on yhteislupahakemuksessaan esittänyt samat toiminta-ajat kuin naapuritalalle myönnettyssä Napapiirin Kuljetus Oy:n yhteisluvassa eikä lupaviranomainen katso, että toiminta-aikoja tulisi lyhentää hakemuksesta esitetystä.

Lupapäätöksessä on annettu määräykset meluntorjuntatoimista, kun kivenmurskaamo sijaitsee alle 500 metrin päässä melulle altistuvista kohteista (asuin- ja lomarakennukset). Lisäksi alueella on tehtävä melumittaus ensimmäisellä murskauskerralla.

Lupapäätöksessä on annettu määräykset pölyntorjuntatoimista, kun kivenmurskaamo sijaitsee alle 500 metrin päässä pölylle altistuvista kohteista (asuin- ja lomarakennukset). Toiminta lupa-alueella on keskeytettävä jos esimerkiksi tuuliolosuhteet sitä vaativat. On myös huomioitava, että Jokkavaara on vanhaa ottamisaluetta, joka laajalti hiekka- ja sorapintainen.

Raskaan liikenteen kuljetuksista aiheutuvat liikenneturvallisuuteen liittyvät näkökohdat eivät kuulu ympäristönsuojelulain nojalla ympäristölupa-asian yhteydessä huomioon otettaviin seikkoihin.

Lupahakemuksen mukainen alue sijoittuu vedenottamon lähisuojavajöhykkeelle. Hakemuksessa on esitetty 6 m koskematon suojakerros pohjavesipintaan, jonka ELY-keskus on lausunnossaan vaatinut. Lupapäätöksessä on annettu määräykset pohjavesipinnan mittaukselle sekä vedenlaadun tarkkailulle. Toimittaessa pohjavesialueella tulee kaikessa toiminnassa noudattaa erityistä varovaisuutta ja huolellisuutta.

Lupapäätöksessä on annettu määräykset pohjaveden pinnantason korkeuden mittauksesta sekä vedenlaadun tarkkailusta. Onnettomuustilanteissa luvan haltijan on ryhdyttävä puhdistustoimiin välittömästi ja asiasta on ilmoitettava välittömästi pelastusviranomaiselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Lapin ELY-keskukselle sekä vesilaitokselle. Kaikki onnettomuustilanteet on kirjattava vuosiraporttiin.

Lapin POSKI-hankkeessa Jokkavaara on arvotettu arvokkaaksi harjualueeksi. Hakemuksen mukainen ottamisalue sijoittuu arvokkaan harjualueen rajauksen ulkopuolelle.

Alueelle rakennettavan murskauslaitoksen suoja-alueen tulee sijoittua MURAUS-asetuksen mukaisesti yli 300 m päähän lähimmistä asuin- ja lomarakennuksista.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Päätöksen voimassaolo

Lupa myönnetään määräajaksi viideksi (5) vuodeksi. Päätös on voimassa 1.9.2029 saakka.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Mikäli asetuksella annetaan tätä lupaa ankarampia säännöksiä tai tästä luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkastamisesta, on asetusta tämän luvan estämättä noudatettava.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella 3.7.2024.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)

Maa-aineslaki (555/1981)

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010)

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun asetuksen muuttamisesta (314/2017)

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (38/2011)

Valtioneuvoston päätös ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvoista (480/1996)

Jätelaki (646/2011)

Muinaismuistolaki (295/1963)

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)

Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013)

Valtioneuvoston päätös ongelmajätteistä annettavista tiedoista sekä ongelmajätteen pakkaamisesta ja merkitsemisestä (659/1996)

Ympäristölautakunnan 16.12.2020 hyväksymä maa-ainestaksa

Ympäristölautakunnan 13.12.2023 hyväksymä maa-ainestaksa

Ympäristölautakunnan 16.12.2020 hyväksymä ympäristösuojeluviranomaisen taksa

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös kirjallisena ja sähköpostitse

Hakija

Päätös sähköpostitse

Lapin ELY-keskus

Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Napapiirin Vesi Oy

Ilmoitus päätöksestä

Ilmoitus päätöksen antamisesta toimitetaan niille, joille on erikseen annettu tieto asian vireilläolosta sekä muistutuksen tekijöille (yhteyshenkilö).

Ilmoittaminen kunnan ilmoitustaululla ja sanomalehdessä

Päätöksestä ilmoitetaan Rovaniemen kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla sekä Lapin Kansa-lehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja päätöksen käsittelystä määrättyyn maksuun saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen (YSL 190, 191 §).

Valitusosoitus on pöytäkirjanotteen liitteenä.